

Nýggja uppboðs- sølan skipað

Byrjað verður 1. januar

KÄRCHER

Vit eru einaumboð
fyri KÄRCHER
trýstspularum til
ídnað.

Vit umvæla eisini

TÓRSHAVNAR MASKINHANDIL
v/Tummas Andreasen · Varðagøta 29-30
FO-100 Tórshavn · Tlf. 31 34 42

100% tryggleika?

Tí velja
fleiri og fleiri
maskinmeistarar
Mobil smyrjoliu!

Mobil Oil Føroyar

Mobil Oil Føroyar
Mykinesgøta 8, Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 319354 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

petur & petur • 320870

Vit selja
DAEWOO
bátamotorar
frá 70 hk til 1.000 hk

DAEWOO

Umboð: Thorleif Samuelsen
Undir Gráasteini 68 · Tórshavn
Tlf: 31 77 13 · Fartlf: 28 31 38
E-mail: thorsam@post.olivant.fo

Nýggju og stásiligu skipini hjá p/f Polarstjørnuni
komu til Leirvíkar seinasta týskvöld.

Nýggju Leirvíkstrolararnir komnir til landið

Síða 3

Búskaparráðið óheiðurligt?

Endurtekur ítøkiligar skeivar grundgevingar.

Síða 4

Keypmannadóttir í Leirvík: Frásøgn hjá 93 ára gomlu Doru

Dora, ættað úr Leirvík, búsitandi á Vatnsoyrum,
hefur skrivað áhugaverda frásøgn um sína
samtíð.

Síða 9

Stuðul úr JÓLAMERKJAGRUNNINUM

Sambært reglugerð fyri Jólamerkjagrunnin (Føroya Landsstýri, nr. 92 frá 5. desember 1979) hevur grunnurin til endamáls at býta út ágóðan av söluni av Jólamerkjum, ið Postverk Føroya gevur út á hvørjum ári. Ágóðin verður býttur út sum stuðul til ávís tiltøk til frama fyri børn, til stovnar, feløg o.o., ið virka fyri hesum tiltøkum.

Í serligum føri kann stuðul verða latin til annað enn ávís tiltøk til frama fyri ungdom, brekað ella onnur samfelagsgagnlig endamál.

Seinnu árin hevur grunnurin á hvørjum ári latið um 500.000 - 600.000 kr. til ymisk vælgerandi endamál.

Síðan 1976 eru knappar 16 mió. kr. latnar í stuðil úr grunninum.

Eitt trýmannastýri hevur um hendi leiðslu grunsins og ger av, hvussu ágóðin verður býttur.

Stýrið er ikki bundið av, at umsókn er send, men umsóknir um stuðul úr Jólamerkjagrunninum í ár kunnu sendast grunninum í seinasta lagi 10. desember 2004 og skulu stílast til:

Jólamerkjagrunnurin
c/o Postverksstjórin
Postsmoga 3009
110 Tórshavn

Kristian Fríðrik stjóri á land-ingarmiðstöðini á Toftum

Sum tað er alment kunnugt verður Føroya Fiskamarknaður umlagdur, so eitt nýtt felag skal taka sær av uppboðssølupartinum, meðan gamla felagið verður landingarmiðstöð við øllum tí sum hoyrir uppí hetta. Hetta merkir, at tveir nýggir stjórar skulu setast, tí undanfarni stjórin er farin úr starvi.

Nú er stjóri settur fyri landingarmiðstöðpartin, og hetta verður Kristian Fríðrik Olsen, ið er Klaksvíkingur. Hann er 52 ára gamal, og hevur starvast á uppboðssøluni í Klaksvík, nærum síðan hon byrjaði.

Kristian Fríðrik er álitismaður. Hann hevur í fleiri skeið verið limur í Klaksvík Býráð, og hesa ferð var hann bert heilt fáar atkvøður frá at verða fyrst valdur.

Hetta nýggja starvið er ein avbjóðing, tí tað verður ikki tað sama at reka landingarmiðstöðina einsamalla, nú hon ikki longur hevur uppboðssøluna afturat sær.

Vit ynskja Kristian Fríðrik tillukku og ynskja honum eydna við tí nýggja starvinum. Í næstum kann roknast við, at starvið sum stjóri á uppboðssøluni eisini verður sett.

Kristian Fríðrik Olsen er settur sum stjóri fyri landingarmiðstöðini. Hann er klaksvíkingur og er 52 ára gamal og hevur starvast á uppboðssøluni í Klaksvík

Manningin er av "Morning Star"

Skipsmanningin í seinasta blað mynd 3350 F 03141 er tikin í 1924, helst av Absalon Joensen, og hon er av "Morning Star". Hon var ein av teimum 10 sluppunum, sum vórðu keyptar í senn úr Íslandi beystið 1913. Hon varð bygd í 1882 í Bretlandi, og hon varð seld Føroya sama ár, sum hon varð keypt til Íslands. Manningin er benda:

1. Tróndur Olsen, undir Heygnum, Kollaffjörð
2. Wilhelm Thorsteinsson, á Brúgv, Trongisvágur
3. Dánjal Oliver Jacobsen, í Hvílt, Sandvík.
4. Niels Hansen, á Sjógv, Strendur.
5. Sofus Jensen, á Dul, Strendur.
6. Johan Poulsen, hjá Minu, Sandvík.
7. Dánjal Poulsen, hjá Minu, Sandvík.
8. Rasmus Jacobsen, Morskranes.
9. Niclas Olsen, undir Heygnum, Kollaffj., bestimaður

10. Eliesar Thorleifsson, skipari, Strendur.
11. Emil Jacobsen, Kollaffjörð
12. Friis Kjær, Strendur.
13. Sofus Petersen, í Hvílt, Fámjin
14. Christian Thorleifsson, Strendur.
15. Hjalmar Petersen, Fuglaffjörð.
16. Josef Kjærbo, Sumbæ
17. Sofus Davidsen, Æðuvík.

P/f Sveisingahandilin
Mykinesgøta 8
Boks 18
FO-110 Tórshavn
Tel 311909 – fax 311509
E-mail: sveising@post.olivant.fo

“Polarhav” og “Stjørnan” komnar

Tað er altíð hugaligt tá nýggj skip koma til landið.

Hetta er ikki minst galdandi í eini tíð, tá so nógv verður tosað um kreppu. Tá er gott at menn hava mót. Týskvöldið komu tey nýggju skipini hjá p/f Polarstjørnuni til Leirvíkar. Hóast sera ófantaligt veður var hópur av fólkið komið at taka ímóti.

Osmundur Justinussen hevur verið ein av okkara mest framfýsnu reiðarum. Fyrsta skipið, “Magnus í Rituvík”, kom í 1972. Síðan tá hevur reiðarið fingið út móti 30 skipum. Tey nógvu er so farin aftur, men framvegis er reiðarið eitt tað størsta í Føroyum. Nýggju skipini koma í staðin fyri tvey onnur við sama navni, sum aftur avloystu tvey onnur við sama navni. Hvørja fer verða skipini meira og meira framkom-in, og merkir hetta eisini betri umstøður hjá fiskimonnum. Her er bæði talan um liviumstøður um-borð og vónandi eisini inntøkumøguleikar.

Vit vóru á keiuni og tóku ímóti, og hava vit nakrar myndir frá móttøkuni. Vit ynskja hjartaliga tillukku.

Borgmeistarin Sjúrður Eliassen heldur røðu.

Fv. Karl Johan, sum hevur greitt frá sínum lívi, eisini á sjónum, í Rás 2 er giftur við Maritu, systir Osmund. Theodor er gamal fiskimaður, og kona hansara Elisabeth er eisini systir Osmund.

Royking bannað. Fult út í samsvar við sáttmálan.

Skiparin Jørmund Olsen

Thorleif, sjómanstrúboðarin, er sjálvsagt við. Her er hann saman við 91 ára gamla pápanum, Dánjal, sum hevur verið við deyðsiglara. So hann hevur sanniliga upplivað broytingar í umstøðunum hjá fiskimonnum.

Jórún og Osmundur. Hetta var stórir dagur hjá teimum.

Dragoslav er ættaður úr gamla Jugoslavia, og gjørdist føroyskur fiskimaður. Hann hevur sjálvsagt børnini við um-borð.

Frágreiðingin hjá Búskaparráðnum: Viðmerking frá einum kraddara

Tað má sigast, at seinasta frágreiðingin hjá Búskaparráðnum er væl “tímað”. Síðani tað illa ber til at kóka meiri súpan burtur úr Heðin Mortensen og Torbjørn Jacobsen, so fáa fjølmiðlarnir nú upp í hondina heilar 49 síður av tíðindum, sum verða lýst sum nærum bíbilskir sannleikar, og sum afturt tí kunnu bjarga eini heilari tíðindaviku ella meira.

Boðskapurin hesa ferð er, at tað eru “kraddarar” við seráhugamálum, sum eru forðingin fyri, at vit fáa kunnu fáa tað so gott, sum vit kundu fingið tað.

Eru áhugafeløg bert kraddarar?

Tað er eingin ivi um, at nýggjasta frágreiðingin, sum so, er eitt væla avrik, og tað liggur uttan iva nógv vitan aftan fyri hana. Hetta verður prógvað við tilvísingunum, sum telja ikki færri enn 32 keldur.

Tað er heldur eingin ivi um, at í nógvum fòrum, har ráðið hevur atfinningar, eru hesar fullkomiliga rættar.

Í øðrum fòrum kann sigast, at tað bert **nakað** um tað, sum verður sagt ella funnist at. Men mannagongdin er so tann, at har tað “bert” kann vera nakað um tað, verður júst **hetta** gjørt til tann einasta sannleikan.

Sum t.d. sjónarmiðini um “seráhugamálini”, t.v.s. vinnufelagsskapirnar, sum “kraddarar”, sum avgjort ikki er positivt meint. Tað kann tað sjálvsagt vera nakað um. Tað má jú vera ein uppgáva hjá einum og hvørjum felagsskapi at virka fyri tess áhugamálum, og tað kann ikki vera nakað forborgið í tí. Tað gera øll onnur feløg alla staðni í verðini.

Men sambært myndini hjá Búskaparráðnum so gera feløgin ikki annað enn at “kradda”, og hetta lýsir hugburðin hjá ráðnum móti vinnufeløgum. Tey flestu vinnufeløg gera eitt stórt arbeiði fyri at geva eitt íkast til loysn av dagsins trupulleikum. Og mangan hevði verið betri,

um meiri hevði verið lurtað eftir hesum.

Fulla søgan um kradding

Eitt dømi hjá búskaparráðnum um kradding er, at skip (og fiskimenn) fáa veidirættindini ókeypis, og at tey seta seg í móti at gjalda fyri hesi rættindi.

Vinnan kann her vísa á, at tað var **hon**, sum seinast í 80-unum legði til brots fyri at fáa marknaðarbúskap í staðin fyri tann politiskt ásetta planbúskapin, sum hevði verið galdandi framm undan, har hundrað tals mió. árliga vóru goldnar árliga í studningi. Hetta er ein longri søga, men í stuttum kann sigast, at hetta skapti ein dynamikk í fiskiðnaðinum, sum eingin hevði kunnað ímyndað sær frammundan.

Úrslitið var, at vit bæði sluppu undan vanligum studningi, og fingi munandi hægri prísir enn frammundan. Vinnan heldur seg hava givið eitt sera gott íkast til praktiskar vinnupolitikk við hesum tiltaki. At tað so hevur gingist verri seinastu árin er ein onnur søga.

Og nú skal vinnan illkennast fyri, at hon ikki leypir á leistum at skula gjalda inn í landskassan við uppskotinum um, at fiskirættindi skulu seljast/keypast á uppboði eins og haruhagar. Hetta er gjørt við teirri vanligu akademisku “betrivitanini”, har tann eftir egnum tykki klóki skal læra tann minni klóka. Vinnan hevur m.a. víst á praktiskar trupulleikar við uppskotinu skipanini, men hesum hevur ráðið ongan áhuga at útgreina nærri.

Ráðið hevur als ikki havt áhuga í at diskutera við vinnuna um hetta sum onnur mál, hóast lógin fyri ráðið beinleiðis leggur upp til, at hetta kann verða gjørt við fylgjandi áseting:

Formaðurin kann, har ráðið metir tað neyðugt við serkønari ráðgeving í viðgerð av einum evni, økja um limatalið í ráðnum til betta endamál.

Hetta er ikki gjørt viðvíkjandi FF, og heldur ikki onnur vinnufeløg, hóast tey hava gjørt vart við tørvin.

Hevur búskaparráðið ikki skyldu at halda seg til sannleikan?

Tað vísir seg nevniliga, at

ráðið fyrst ger niðurstøðurnar, og síðani verða grundgevingarnar tillagðar hesum.

Vit spyrja, um búskaparráðið veruliga onga skyldur hevur fyri vanligari reiðiliggheit, ella um tað ikki hevur skyldu at halda seg til sannleikan í sínum grundgevingum. Og hevur tað ongan týðning fyri ráðið hvørjar avleiðingar ið eru av tess heilt upplagt manglandi heiðurliggheit?

Í frágreiðingum hjá ráðnum eru nógvir leysir pástandir, sum hvørki kunnu prógvast ella mótprógvast.

Men sannleikavirðið hjá ráðnum kann staðfestast við ítúkiligum ósannindum.

Í summar kravdu vit frágreiðingina frá búskaparráðnum fyri 2003 rættaða í tí sum m.a. stóð um avleiðingarnar av skattaskipanini hjá fiskimonnum:

Hetta ger, at meira arbeiðsmegi enn annars leitar yvir móti fiskiskapi. Yvir tíð vil hetta gera, at lønin í fiskiskapi áðrenn skatt verður lægri, enn hon annars hevði verið. Ónatúrliga stóra útboðið av arbeiðsmegi í fiskiskapi vil sostatt gera, at arbeiðsgevararnir í fiskivinnuni sleppa bíligari og tí umbiða meira arbeiðsmegi, enn teir annars høvdu gjørt.

Vit gjørdur í einum longum brævi Búskaparráðið vart við, at hesi sjónarmið vóru beinleiðis skeiv. Ráðið grundgevur, sum um fiskimenn verða løntir eins og fólk á landi, har nýggj løn í krónum verður sett í hvussu er annað hvørt ár. Fiskimenn fáa ein ásettan **part** av veiðuni, og inntøkurnar laga seg eftir tí. Tí kann pástandurin hjá ráðnum lættliga eftirkannast, og tað kann staðfestast, at parturin hjá fiskimonnum er veruliga er øktur, síðan skattaskipanin hjá fiskimonnum kom. Og hetta avvisir umrødda pástand.

Henda sáttmálaskipan ger eisini tað, at einki grundarlagið er fyri páhaldinum um, at skipanin gevur reiðarum áhuga í meira og bíligari arbeiðsmegi enn annars. Skipanin ger nevniliga eisini tað, at tað er í áhuga skiparans, sum setur fólk, at hava minst møguliga mann-ing við.

Við síni vanligu “betrivitan” avvísti formaðurin

Vald eftir grein 2a. (formansskapurin):

- Hermann Oskarsson, cand.polit., stjóri á Hagstovu Føroya, formaður
- Una Joensen, cand.ocean., Føroya Tele

Vald eftir grein 2b:

- Marner Jacobsen, cand.ocean., forstjóri í Føroya Sparikassa
- Gunnvør Balle, cand.merc., söluleiðari á Tórshavnar Skipasmiðju
- Anna Kass, M.Sc. í búsk., figgjafulltrúi í Undirvísingar- og Mentamálastýrinum

Hendan notan er er bert eitt dømi um “reiðiliggheitina” hjá stórt sæð einum samlaðum búskaparráð tó við undantak av Óla Samró.

Hesi fólkinu seta ikki stórra krøv til sannleikavirðið í síni frágreiðing, enn at tey endurgeva pástandir, sum teir hava fingið at vita eru skeivir.

í Búskaparráðnum í útvarpinum hesi sjónarmið, hóast FF má sigast at hava eina servitan á júst hesum øki. Samstundis segði hann, at FF skuldi fáa svar aftan á summarferiuna.

Enn er einki svar komið, hóast vit eru komin út í desember mánað.

Ósannindi móti betri vitan

Í nýggjastu frágreiðingini stendur hinvegin fylgjandi nota:

Hartil kemur, at skipanin førir til stórra iløgur enn annars í skip, tí avkastid er yvir normalt høgt vegna ókeypis fiskatilfeingi og minni trýst um hægri býrur (fiskimenn hava í staðin fingið skattalætta). Soleiðis hava reiðararnir fingið sín part av skattalætta-num.

Hinvegin hevur skilligt nokk verið stórt trýst um hægri býrur fyri alment lønt umborð á strandfara- og vaktarskipum.

Fyri ikki at leingja um greinina, skulu her bert gerast viðmerkingar til tað undirstrikaða. Hertil er at siga í stuttum, at hetta **eru** beinleiðis ósannindi. Og ikki bert tað, hetta eru ósannindi í **móti betri vitan**. Hvussu forherðað ráðið er sæst av tí, at meðan tað í fyrri frágreiðingina verður sagt, at av umrødda avleiðing fór at henda “yvir tíð” sigur teir nú, at reiðararnir longu “hava fingið sín part av skattalætta-num”.

Hetta sigur ráðið, hóast tað hevur fingið eina fullkomna frágreiðing um hesi viðurskifti. Og skuldi tað framvegis verið í iva, kundi tað sett seg í samband við FF ella enntá brúkt ta umrøddu heimildina at víðka ráðið við serkunnleika í ávísu mál-

um. Men hetta vátar enn einaferð tann arbeiðshátt, sum búskaparráðið nýtir, nevniliga at skera grundgevingarnir til eftir ynsktu niðurstøðuni eftir “hug en hæl og skær en tå” prinsippinum. Hetta er annars tær royndir, sum vit hava av ráðnum serstakliga í tí sum er hent í summar, og sum ikki skal endurtakast her.

Finna seg ikki í hesum

Tað skal sigast, at FF ætlar sær ikki at finna seg í hesi mannagongd, og júst hesin hugburður og arbeiðsháttur er orsøkin til, at vit hava gjørt bart. Her er als ikki talan um, at vit vilja avmarka talifrælsið hjá nøkrum, sum tað verður gjørt til, enntá av einum víðurkendum bankastjóra. Vit víðurkenna fult út, at onnur hava annað sjónarmið enn vit um fiskimannaskattin. Men vit góðkenna ikki, at víðurskifti fiskimanna verða grundað á ósannindum og manipulation, ið beinleiðis eru ætlað at skaða áhugamál hjá fiskimonnum, enntá utanfyri Føroyar. Og at hetta skal verða roknað fyri at kóva eitt frítt orðaskifti hevur sjálvsagt ikki tað minsta við veruleikan at gera.

Pávakent

Føroysku fjølmiðlarnir hava eina politiska og akademiska kliku, sum hevur eina pávakenda støðu. Henda klikan hevur fullkomiliga fría atgongd til mikrofon og blaðrúmd. Og henda klikan fær ikki ein tann einasta kritiskan spurning, heldur ikki, tá tað er fullkomiliga ósamsvor millum tað hon sigur og veruleikan.

Vit hava ikki fyrr havt eitt so gott dømi um hvussu eintáttað okkara eftir egnu meting pro-

fessionella pressa er, sum í umrøðuni av búskaparráðnum síðan í summar.

Ráðið við formanni er endurtikið, sum um tað umboðar bíbilskan sannleika.

Samb. ráðnum kann bert vera ein orsøk hjá øðrum at hava aðra hugsan, og hon er at tey vilja verja egin áhugamál. Tey, sum vísa á hetta, sleppa bert framat við sínum sjónarmiðum, um hetta **aftan** á kann geva formanninum høvið til at fáa síðsta orðið. Viðurskifti sum kundu fingi javnvág í tíðindaflutningin verða tøgð í hel. Og hetta verður gjørt út frá tí alment fráboðaða prinsippinum hjá Jógvan Jespersen, at slík tíðindi verða ikki eftirkannað fyri sannleikavirði.

Vit síggja eisini aftan á hesa síðstu frágreiðingina hjá Búskaparráðnum, at tað er eingin av teimum demoniseraðu “kraddarunum”, sum hava kloyvt í tvey. Eingin av fjølmiðlunum hevur sett seg í samband við hesar, so sjónarmiðini hjá kraddarunum eisini kunnu koma fram. Og meðan orðaskifti í útvarpi og sjónvarpi kann skipast um alt møguligt annað, so er als eingin hugi orðaskifti um frágreiðingarnar frá búskaparráðnum og tann sera relevanta spurning, hvat tað kann loyva sær. Hetta er ein einsrætting, sum vit neyvan hava sæð síðan gomlu góðu Pravdu. Enn minni er orðaskifti um fjølmiðlaetik. Tað tora teir snøgt sagt ikki, tí har er eingin.

So tað er sanniliga ein spurningur um, hvør ið kóvir hvønn í einum fræs-um orðaskifti.

Skálaberg í Aberdeen

Sögan aftanfyri omanfyri-standandi mynd, sum Birni Hansen á Noroyri eigur, Birni er sjálvur við á myndini:

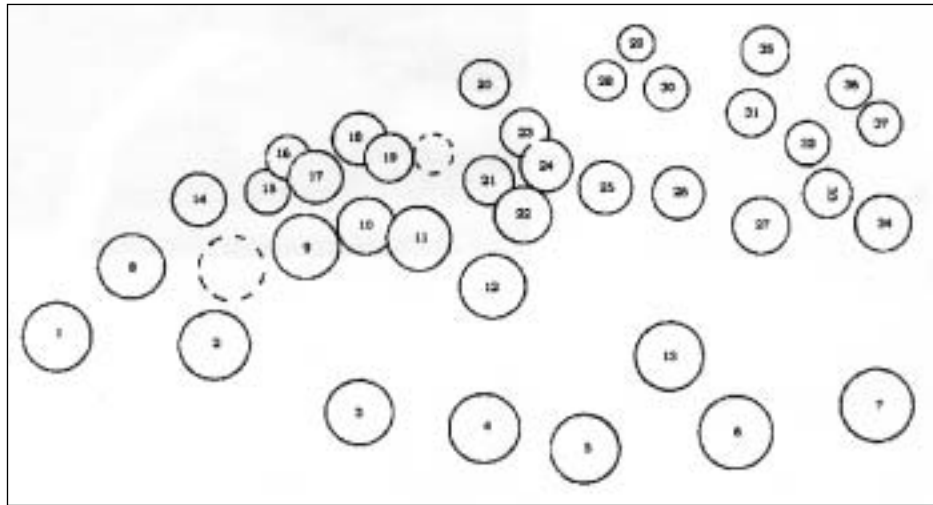
“SKÁLABERG” trolarin hjá Kjølbroy, sum var bygður í Týsklandi í 1956, kom fyrst í juli mánaði 1958 til Aberdeen á veg til Grønlands við fullari manning, umleið 50 monnum. Áðrenn farið varð til Grønlands skuldi trolarin í flótidokk hjá Hall Russell, skipasmiðjuni í Footdee, at reinsa botnin og fáa skipið málað.

Sofus Poulsen, sum eisini er við á myndini greiðir soleiðis frá:

Veðrið hetta summarið var av tí allar fagraða, og hitin lá upp í móti 30 stigum. Skiparin Kaj Johannesen, ringdi og spurdi, um eg kundi fyrireika eina útferð við manningina eftir arbeiðstíð kl 17. Eg svaraði, at um minst 20 teknaðu seg, so kundi hetta lata seg gera. Eg fekk 22 nøvn og fekk síðani ein buss og bílegði ein lættan nátturða á Douglas Arms Hotel í Banchory, sum liggur umleið 30 km frá Aberdeen.

Komin oman til Footdee við bussinum fór eg umborð á “Skálaberg” at tosa við skiparan. Tá ið eg kom í land aftur, var bussurin so at siga fullur, tí størsti parturin av manningini var í bussinum. Eg fekk tó pláss har frammi hjá sjaförinum, har hátalarin var, so eg kundi greiða teimum frá tí, sum hevði áhuga.

Vit koyrði fyrst til Banchory, har vit ótu nátturða og haðani fóru vit niðan á

1. Andrias Sørensen (nýggjagard), Hvannasund
2. Óli Sørensen, Viðareði
3. Sigurð S. Simonsen, Fuglafjørður
4. Leivur Zachariasen, Klaksvík
5. Alex Sivertsen, Hvannasund
6. Malvinus Hansen, Klaksvík
7. Oddmar Færø, Toftir
8. Svend Niclasen, Klaksvík
9. Leivur Vitalis, Klaksvík
10. Louis Eliassen, Klaksvík
11. Joen Jac. Hansen, Klaksvík
12. Julius Hammer, Tvøroyri
13. Árni S. Simonsen, Fuglafjørður
14. Hans Christian Danielsen, Fuglafj.
15. Karl Jacobsen, Vatnsøy
16. Albin Jacobsen, Vatnsøy
17. Petur Jacobsen, Vatnsøy
18. Petur Ove Ellingsgaard, Klaksvík
19. Jákup Mohr, Fuglafjørður
20. Olaf Olsen, Söldarfjørður
21. Jaspur Klakstein, Klaksvík

22. Poul Nielsen, Klaksvík
23. Martin Nielsen, Vatnsøy
24. Josvein á Hædd, Klaksvík
25. Hans Jac. Olsen, Syðrugøtu
26. Esmar Eliassen, Klaksvík
27. Julius Steffensen, Árnafjørður
28. Magnus Justesen, Norðdepli
29. Birni Hansen, Norðoyri
30. Samson O. Samson, Klaksvík
31. Absalon Joensen, Klaksvík
32. Arni Ziskason, Klaksvík
33. Erland Joensen, Klaksvík
34. Justines Hansen, Klaksvík
35. Torkil Vestergaard, Tvøroyri
36. Guttorm Sørensen, Hvannasund
37. Sofus Poulsen, Aberdeen

Kona Leivur Vitalis stendur í millum 8 og 9. Jaspur Klakstein (21) hevur 3-ára gamla Dany Poulsen á arminum.

Cairn o' Mount, har myndin er tikin - Birni Hansen sigur, at hetta var tann 8. juli 1958. Aftanfyri manningina sæst ein stór grót-rúgva - ein varði. Eg havi spurt um steinarnir, sum varðin á Cairn o' Mount er laðaður við, hava nakran serligan týðning, men eingin har á leið visti nakkað um tað. Tó var skikkur hjá teimum, sum kláraðu at koma niðan hagar, at leggja ein stein aftrat varðanum, soleiðis sum eisini

varð gjørt í Føroyum.

Á veg aftur stöðgaðu vit á í Edzel, sum er ein vakur lítill býur í Kincardineshire. Síðani koyrdu vit til Aberdeen via Stonehaven og vóru aftur hjá “Skálabergi” um midnáttartíð.

“Skálaberg” lá í Aberdeen í umleið 1 viku og fór haðani beinleiðis til fiskiskap undir Grønlandi. Tað hevði nevan latið seg gjørt í dag, men tíðir broytast.

Telduskeiðrøð til nýbyrjaran

Í desember fara vit at bjóða eina serliga røð til nýbyrjaran innan teldu. Hvørt skeið er í ein heilan dag, og er hendan røð tí serliga væl-egnað til td sjómannin. Eingín krøv til for-kunnleika eru - vit byrja frá grundini.

- 06/12 Lær myndaviðgerð- digitalfoto og skanning
1 x kl. 08:30 - 15:30
- 07/12 Lær at nýta teldu
1 x kl. 08:30 - 15:30
- 08/12 Lær at nýta bókhald
1 x kl. 08:30 - 15:30
- 08/12 Lær at nýta tekstviðgerð
1 x kl. 08:30 - 15:30
- 15/12 Lær at nýta rokniark
1 x kl. 08:30 - 15:30
- 16/12 Lær heimasíðusmið
1 x kl. 08:30 - 15:30
- 17/12 Lær at nýta internet
1 x kl. 08:30 - 15:30

Kostnaður fyri hvørt skeiðið er **kr. 1.985**. Íroknað í skeiðkostnaðin er skeiðtilfar, leskidrykkir, the, kaffi og ábit. Tekning fer fram á tlf. 320 204 ella á kvasir@farodane.fo

Ja takk!

Eg ynski at gerast haldari av FF-blaðnum fyri bert 50 krónur um ársfjórðingin

Verður sent ópostað - vit gjalda postgjald

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

FF-blaðið - postsmoga 58 - FO-110 Tórshavn

Tlf: 31 15 69 - Fax: 31 87 69

T-postur: ff-blad@post.olivant.fo

Tað tykist sum ein tann mest óloysiligi spurningurin í føroyska samfelagnum er, hvussu skipast skal fyri við ráfiskinum undan Føroyum.

Her er talan um áhugamál hjá trimum avgerandi bólkum í samfelagnum, nevniliga:

1. teimum sum veiða, og sum ynskja at fáa mest møgult fyri fiskin
2. teimum sum arbeiða á flakavirkjunum, sum vilja hava mest møgult arbeiði og
3. flakavirkini, sum ynskja at fáa hendur á mest møguligum fiski at virka.

Trupulleikin kemur í, tá meira fæst fyri óvirkaða fiskin uttanlands enn við at avreiða hann í Føroyum, men kunnu virkini geva sama ella næstan sama prís, so verður fiskurin eisini landaður í Føroyum.

Men tann serligi trupulleikin, sum virkini hava víst á, er, at tey sleppa ikki fram at fiskinum. Hann verður útfluttur uttan um söluskipanina, so virkini ikki fáa møguleika at bjóða upp á hann. Tey fáa ikki hendur á honum, sjálvt tá tey kunnu bjóða kappingarførar prís.

Ráfiskakeypararnir hava skotið upp at loysa hendan trupulleikan soleiðis, at allur fiskur skal bjóðast út stóðdar- og góðskuskildur í Føroyum, og skulu bæði føroyskir og útlenskir keyparar kunna bjóða á jøvnum føti.

Allir partar eru tó samdir um, at tann skipanin, sum kemur, eigur ikki at órógv marknaðarskipanina meira enn hægst møgult. Hetta fer at spenna bein fyri tí kapping, sum seinastu árin hevur verið um fiskin, og sum hóast alt hevur givið so frægan prís, sum vit hóast alt hava havt, í hvussu er fram til fyri einum tveimum árum síðani.

Tað mest "liberala" hevði verið, at als ongar reglur vóru hesum viðvíkjandi, men áannað verður eisini, at hetta fer ikki at bera til. Men skulu reglur vera, eiga hesar, sum sagt, ikki at nerva prískappingina.

Virkini skulu sjálvsagt hava fiskin, tá tey eru kappingarfør.

Semja er eisini um, at sjálvsagt skulu føroysk virki hava møguleika at keypa fiskin, tá tey eru kappingarfør. Tí skal sleppast undan teimum sokallaðu proforma solum, har útflytarin av runda fiski-

Støðan við ráfiskinum: Ber ikki til við tvingsli!

num sjálvur setur fiskin til sølu fyri formelt at uppfylla galdandi reglur. Tá kann hann bjóða munandi meira enn marknaðarprís og síðani siga, at hann fekk ikki nøktandi prís. Hetta kann hann gera, tí skip og manning verða avroknað eftir tí prisi, sum fiskurin veruliga gevur, tá hann er seldur uttanlands.

Men skiljingina eru seljarar og keyparar sera ósamdir um. Veiðuliðið vísir á, at tað ber sera illa til at gera fýrkantaðar reglur á hesum øki, tí tað eru so nógv viðurskifti, sum kunnu spæla inn. Eitt er, at tað í hvussu er fyri summi fiskasløg er galdandi, at eyka skiljing og ísing, t.v.s. meira handfaring, ger fiskin verri, og tískil minni verðan. Í slíkum førum vil ein slík regla gera fiskin lítið áhugaverðan hjá útlenskum keypara, og uttan kapping frá honum fæst ikki tann hægst møgult prísurin.

Tær óvanligu umstøðurnar

So eru tað eisini allar tær óvanligu umstøðurnar, sum ikki lata seg gera at seta í eina reglugerð. Tað er meira enn eitt dømi um, at við rendum av fiski, slepst snøgt sagt ikki av við hann í Føroyum fyri ein líkinda prís.

Nógv hevur verið tosað um, at einasta loysnin er, at fiskurin skal skiljast umborð. Her er tað sum

Her leggja f.b. Bjørn Kalsø, Herálvur Joensen og Heðin Weihe fiskapakkan fyri fiskivinnuráðið.

við so nógvum øðrum, at hetta ber til á summum skipum og undir summum umstøðum. Men hvussu tá og um hetta ikki liggur fyri!

Veiðuliðið førir fram, at tann greiðasti háttur at eftirlíka ynskinum hjá keyparunum um skiljing, er at virkini gjalda fyri tað. T.v.s. at goldið verður hægri prísir fyri skildan fisk enn fyri ikki skildan. Hetta vil náttúrliga geva monnum áhuga fyri antin at gera meira arbeiði við at hagraiða ella fyri at gjalda ein eyka kostnað fyri skiljing, sum kemur aftur sum hægri prísir fyri fiskin.

Leikluturin hjá landsstýrismanninum

Landsstýrismaðurin í fiski-

vinnumálum er sjálvsagt undir trýsti at fáa nakað gjørt á hesum øki. Og hann hevur avgjört eina trupla uppgávu, tá tað ikki bar til hjá vinnuni at koma til eina semju um hetta.

Aftaná nokkso drúgva fyrireiking er hann komin við uppskoti um ein "fiskapakka", har hesi viðurskifti skulu fáast í eina fasta legu.

Ein partur av hansara ætlan var at tátta í og ein annar at slaka. Slakingin skuldi vera tann, at útlendingar frítt skuldu kunna bjóða upp á fisk í Føroyum.

Táttingin var so tann, at allur fiskur skal bjóðast út stóðdarskildur, so bæði føroysk og útlensk virki kunnu bjóða á jøvnum føti. Frá 1. apríl 2005 skal

stóðdarskiljingin vera galdandi fyri allan fisk uttan upsa, og frá 1. september 2005 fyri allan fisk yvirhøvur. Tó skal vinnan semjast um stóðarflokkningar. Frá 1. september 2006 skal allur fiskur eisini góðskumetast.

Eitt verður eisini framt, sum semja er um í vinnuni, og tað er at stóðga proformasolum. Hetta verður gjørt við at áseta, at tað er bert tann, sum veiðir fiskin, sum kann selja hann.

Ætlanin er eisini at darva beinleiðis landingum uttanlands við einum lægri prosentparti enn tí, sum er galdandi í dag. Og í staðin fyri at missa fiskidagar, um farið verður upp um hetta mark, skulu skipini fáa eina stóra bót. Hetta tykist at vera ein

"typisk" lappaløysn. Grundgevingin er tann, at tað ber ikki til at revsa lemmatrolarar við at taka fiskidagar frá teimum. Tí skulu øll skip undir bót, heldur enn at gera eina skipan fyri lemmatrolarar, um tørvur er á eini slíkari heimild.

Hesi uppskot vóru í fyrsta umfari lögð fram til politiska viðgerð, og tí vóru tey ikki endalig. Tey skuldu eisini sendast vinnuni til hoyringar, og eru tey í lötuni til viðgerðar í fiskivinnuráðnum.

Roknast má við mótstøðu

Tað er einki at ivast í, at hesi uppskot fara at fáa eina stóra mótstøðu frá pørtum í vinnuni, nevniliga veiðuliðnum, sum metir, at hædd als ikki eru tikið fyri teirra sjónarmiðum.

Og her koma vit í teirri óhepnu støðu, at skal júst henda skipan setast í verk, so verður tað við tvingsli móti veiðuliðnum, og tá er skipanin næstan dømd at miseydnast.

Ikki minst er víst á við fiskidagaskipanina, at fortreitn fyri, at hon skuldi eydnast, var, at vinnan veruliga bakkar skipanina upp. Tað sama er galdandi í hesum málinum.

Vit meta heilt avgjört, at tað ber ikki til at gera eina skipan, sum á nevnda hátt er grundað á tvingsil við avgjördum kunngerðum.

Alternativ?

Tað rætta má vera fyrst at staðfesta tað, ið semja er um, sum tað at avtaka møguleikan fyri proformasolum.

Fyri tað sum eftir er, má ein málsetningur gerast, sum partarnir helst kunnu semjast um. Partarnir skulu binda seg at gera sitt til at røkka hesum málsetningi.

Aftur at hesum má ein politikkur á økinum setast út í kortið, og skal hesin politikkur virka fyri at menna føroysk virki til at gerast kappingarfør.

Hetta verður í øðrum londum eisini gjørt við at lata studning til hetta endamál, og hetta er eisini studningur, sum er viðurkendur av "altjóða rætti" at vera lógligur.

Ætlaðu kunngerðirnar seta eina ætlan út í kortið til 1. apríl í 2006. Hendan tíðin má kunna brúkast eins væl til at fáa hesi viðurskifti upp á pláss við lagaligheit. Her eigur landsstýrismaðurin eins væl at hava ein leiklut.

Men nú fáa vit at síggja, hvussu leikur fer.

Her síggja vit nývalda fiskivinnuráðið. F.v. Hans Joensen, umboðar arbeiðsfólk, Osmundur Justinussen, umboðar reiðarar, Jóhannes Jacobsen, umboðar yvirmenn, Birta Biskupstøð, formaður í fiskivinnuráðnum, Auðunn Konradsson, umboðar útróðrarmenn, Óli Jacobsen, umboðar fiskimenn, Hans Andreas Joensen, umboðar ráfiskaseljarar og Meinhard Jacobsen, umboðar fiskakeyparar. Sólja í Ólavstova er skrivari, men er ikki við á myndini.

Tað sum hinir fjølmiðlarnir ikki nevna: Ole Espersen mótarbeiddi grøn- lendskari yvirtøku av undirgrundini

Enn einaferð síggja vit hvussu einsrættaður føroyskur tíðinda-
flutningur er. Vit kunnu dokumentera, at Ole Espersen er ikki
so óvildigur, sum hann verður gjørdur til.

Teir stóru fjølmiðlarnir
fingu stóran part av sein-
astu viku at greiða, frá
hvussu Danmark hevði
snýtt Grønland fyri 50
árum síðani, tá Grønland
varð limað inn í Danmark
sum ein annan landslut.
Hetta er grundað á bók,
sum Norðuratlantsbólkur-
in á Fólkingi hevur giv-
ið út. Sum vanligt er hetta
sera eintáttað tíðindi, sum
t.d. hesin samandrættur av
tíðindum í útvarpinum ið
eftir sama leisti hevur
verið í hinum fjølmiðlun-
um

Vit ætla als ikki at við-
gera umrøddu bók. Men
mótsett umrøddu fjølmið-
um, sum nú endurgeva
Ole Espersen sum ein
annan profet, hava vit
kannað, hvat hann hevur
staðið fyri á samanber-
ligum økjum, har hann nú
verður settur fram sum
verja av teimum smáu
móti teimum stóru.

Espersen hjálpti dønum at forða fyri, at Grønland fekk undirgrundina

Og tað vísir seg, at hann
als ikki hevur verið tann
verji av rættindum hjá
grønlendingum, sum tað
nú verður lýst. Hetta er
galdandi í einum munan-
di meira viðkomandi spur-
ningi enn tann í 1954,
nevnliga í spurninginum
um undirgrundina.

Seinast í 70-unum fyri-
reikaði Grønland seg til at
fáa eina sjálfstýrisskipan

nakað sum okkara. Ein
tann mest avgerandi spurn-
ingurin var, at Grønland
ynskti ræðið á síni egnu
undirgrund, sum var ein
sera avgerandi spurning-
ur fyri grønlandska sjálv-
ræði. Men hesum royndi
danska stjórnin av øllum
alvi at seta seg ímóti.

Við hjálp frá hvørjum!
Jú, nevniliga tí sama Ole
Espersen, sum nú knapp-
liga er blivin trumfurn
hjá Grønlandi móti døn-
um!

Í apríl 1978 legði hann
fram eitt upprit, sum telur
meira enn 20 prentaðar
síður, sum “prógvaði”, at
tað var ímóti bæði grund-
lóg og altjóða lóg, at Grøn-
land skuldi eiga undir-
grundina. Her verður eis-
ini víst til ST. Men tað er
ikki grett við einum orði,
at tað ikki skal hava ging-
ið regluliga fyri seg, tá
Grønland varð limað inn í
Danmark í 1954.

Tað er nevniliga tvørtur
ímóti. Og skal her endur-
gevast, hvat Ole Espersen
m.a. segði um hendan
spurning í sínum uppriti:

*Det grønlandske folk
har udøvet sin ret til
selvbestemmelsesret, idet
det har besluttet sig for
rigsfællesskab med Dan-
mark jfr. generalforsam-
lingsresolution.. (í ST)...*

*I resolutionen udtryk-
kes det videre, at gene-
ralforsamlingen (í ST) er
af den opfattelse fra den
dokumentation, der er
givet, og fra de forklarin-*

*ger, der er fremkommet,
at Grønland frit beslut-
tede sig for en integra-
tion med Kongeriget Dan-
mark på et lige forfat-
ningsmæssigt og admi-
nistrativt grundlag med
de øvrige dele af Dan-
mark.*

Niðurstøðan hjá Ole Espersen er hendan:

*Den endelige konklusion
af denne undersøgelse
bliver herefter, at det grøn-
landske folk har benyttet
sig af selvbestemmelses-
retten i FN-pagt m.v., idet
denne ret er blevet brugt
til at etablere rigsfælles-
skab med Danmark. Her-
ved har Grønland sam-
tidigt givet afkald på en
selvstændig benyttelse af
stk 2 i artikel 1, (í kon-
vention fra 1966 um
borgarlig og politisk rætt-
indi) idet en selvstændig
benyttelse af rettigheder-
ne heri forudsatte, at
Grønland havde anven-
dt selvbestemmelsesretten
til at blive en uafhængig
nation.*

Ikki eitt orð um at ikki alt gekk rætt fyri seg.

Tað er greitt, at her segði
Ole Espersen beint tað
mótsetta av tí, hann sigur
nú. Her skal vísast til eitt
dømi um, hvussu Esper-
sen manipulerar. Sum sagt
vísir hann til ST konven-
tionina frá 1966 um borg-
arlig og politisk rættind-
ini. Her umrøður hann

Ole Espersen: Danmark bæði leyg og manipuleraði

Danmark hevur ikki bara verið á skeivari moralskari kós, tá spurningar viðvíkj-
andi Føroyum og Grønlandi hava verið frammi í altjóða høpi. Danmark hevur
eisini logið og manipulerað í ST, sum tí hevur tikið avgerðir á skeivum grundar-
lagi.

- Og tað er eftir mínari fatan lógarbrot, tað sigur professarin í fólkarætti og
fyrirverandi danski lögmlaráðharrin, Ole Espersen, sum er ein av rithøvundun-
um aftanfryri bókina »The Right to National Self-Determination - The Faroe
Islands and Greenland«, sum kom út í gjár.

Ole Espersen, sum er professari í fólkarætti og mannarættindum, og eisini
fyrirverandi danskur lögmlaráðharri, sipar til tá Grønland í 1954 formliga varð
innlimað í danska ríkið. Grønlendingar fingur tveir dagar frá dønum til at taka
støðu til uppskotið sum lá á borðinum, frammanundan høvdu danir í ST greitt
frá, at í Grønlandi var ein ektaður og royndur vilji til fulla integratióin við
Danmark uttan nakað slag av sjálvstýri.

*Hetta er tey tíðindi, sum verða borðreidd fyri føroyska fólkinum. Men einki
verður sagt um, at Ole Espersen sjálvur á sera ivasamum grundarlag
hjálpti donsku stjórnini at spennu bein fyri grønlandska kravinum um at
eiga sína egnu undirgrund. Heldur einki verður sagt um, at sami ser-
frøðingur í 1978 sjálvur hevur blástemplað tað, sum hann nú kallar lógar-
brot hjá donsku stjórnini í 1954.*

bert stk. 1 í grein 2, har
tað verður sagt:

*Alle folk har selvbe-
stemmelsesret. I kraft af
denne kan de frit be-
stemme deres politiske
stilling og frit varetage
deres egen økonomiske,
sociale og kulturelle ud-
vikling.*

Sambært Ole Espersen
hevur Grønland nýtt sín
ST ásetta rætt til frítt at
hava valt at sameinast við
Danmark! Og nú sigur
hann tað mótsatta. Manna-
gongdin hjá dønum í 1954
var alment kend, tá upp-
ritið frá 1970-unum varð
gjørt, og tí er tað púra
greitt, at hann grundgevur
út, frá hvør ið hevur biðið
um hansara útgreining.

Men serfrøðingurin, sum
vera skal, hevur onga út-
legging av stk 2 í sama
kapitul, sum sigur:

*Alle folk kan til deres
egne formål disponere
frit over deres natur-
givne rigdomskilder og
ressourcer, uden derved
at gøre indgreb i forplig-
telser bidbørende fra in-
ternationalt økonomisk
samarbejde, der er base-
ret på princippet om gen-
sidig fordel i folkeretten.
Et folk må aldrig berø-
re sine eksistensmuligheder.*

Henda greinin kundi
stuðlað grønlandskum á-
hugamálum. Tí hevur hetta
ongan áhuga.

Ein onnur niður- støða hjá Ole Espersen er henda:

*Såfremt det antages, at
de grønlandske ressour-
cer enten er økonomisk
overordentlig værdifulde*

*eller af vital betydning
for landet som helhed,
ville der ved en overdra-
gelse foreligge henholds-
vis en stærk diskrimina-
tion i forhold til andre
landsdele eller eventuelt
være tale om en overdra-
gelse udover det kvalita-
tivt bestemte omfang,
hvori bemyndigelser er
tilladelige...*

*De her fremførte be-
tragtninger rejser efter
min opfattelse i høj grad
tvivl om, hvorvidt der
overhovedet foreligger et
sagsområde, som alene
vedrører Grønland.*

Hetta er so ein av teim-
um mongu undanförs-
lunum, og tað sæst greitt,
at samhugurin er ikki við
Grønlandi. Tað longsta,
sum kundi gangast fyri at
halda seg innan lógarin-
nar karmar var, at Grøn-
land og Danmark áttu
undirgrundina í felag, og
at londini hvør sær høvdu
vetorætt móti hvørjum
øðrum. Møguligar inntøk-
ur skuldu so býast mill-
um londini.

Høvdu vit lurta eftir Espersen áttu vit onga undirgrund

Hetta gjørdist eisini tann
endaliga loysnin hjá Grøn-
landi, og høvdu føroy-
ingar lurtað eftir Ole Es-
persen høvdu vit endað
við at fáa somu skipan.
Tað vóru jú somu grund-
gevingar, sum vórðu nýtt-
ar móti føroyingum.

Men føroyingar vildu
ikki boyggja seg fyri hesi
“serfrøði”. Teir settu sínar
egnu serfrøðingar at ar-
beiða við málinum. Og

teir høvdu eisini sínar
tulkingar, sum avgjørt ikki
svaraðu til tær hjá Ole
Espersen. Og hvat hendi í
1992? Vit fingur viðhald frá
donsku stjórnini og undir-
grundin varð yvirtikin.
Tað er eingin sum í álvara
setir nakað spurnaðartek-
in við tað í dag.

Serfrøði ella bílegging

Tað er væl soleiðis, at ein
veruligur serfrøðingur, ið
bæði er professari og dr.
jur., kemur til sama úrslit,
uttan mun til hvønn hann
arbeiðir fyri. Men tað er í
hvussu er ikki galdandi í
hesum førinum. Her laga
niðurstøðurnar seg eftir
tí, sum skal brúka tær. So
at Ole Espersen skal vera
tað orakul, sum hann
verður gjørdur til, eru vit
nøkur sum ikki hoppa
uppá. Tá hansara leiklutur
einaferð verður kannaður,
kann saktans vera, at
hann fær sama skoðsmál,
sum hann í dag gevur
donsku stjórnini í 1954.
Uttan mun til hvat kann
sigast um donsku støduni
í 1954, so er tað sum
hendi í á hesum øki sein-
ast í 70-unum mist líka
átaluvert. Ikki minst við tí
dupultspæli, sum sæst her.

Hetta er enn ein váttan
um ta ússaligu pressu
sum vit hava. Tíðindi sum
hesi verða slaviskt endur-
tikin uttan nakra sum
helst kanning ella at nakr-
ir spurningar settir. Tí
verða tíðindini so einvís
og forðummandi.

Men vit royna eftir føri-
muni at lýsa málið, so
mest møguligt kemur við.

Responsum om problemer vedrørende den grønlandske undergrund af professor, dr. jur. Ole Espersen

Kommissionen om Hjemmestyre i Grønland

I. I skrivelse af 9. november 1976 har Kom-
missionen om Hjemmestyre i Grønland an-
modet om min udtalelse om en række proble-
mer vedrørende den grønlandske undergrund.
Enkelte af de stillede spørgsmål har været
vanskelige at besvare endeligt inden for den
givne tidsramme, men dette vil blive nævnt i
forbindelse med besvarelsen af de pågælden-
de spørgsmål.

Hetta er byrjanin til uppritið hjá Ole Espersen, har hann sigur tað stríða móti
allari galdandi löggávu at Grønland fekk ræði á egna undirgrund. Ein av
hansara grundgevingum var, at Grønland beitt eftir bókini sjálvst bevði valt at
sameinast við Danmark, og harvið høvdu teir avskrivað sær rættin til undir-
grundina. Høvdu vit lurtað eftir bonum høvdu Føroyar heldur ikki yvirtikið
undirgrundina.

Myndirnar hjá Ánstad

Í næst seinasta blað hövdu vit nakrar gamlar myndir hjá Olov Ánstad, sum hann hevði tikið í 1948. Vit hava fingið frágreiðing um hesar myndir.

Hetta er Sverri Joensen, skúvoyingur, sum var lærari í Mykinesi. Hann flutti niður og fekk yvirlærarastarv í Nykøbing S.

Hesin báturin "Vón" er úr Skúvoy, og tað kann sigast við toluligari vissu, at menninir eru besir f.v.: Jákup Thomsen ?, Óli Jákup Hentze, Jógvan Joensen, á Fløtti, Sámali í Nýggjubúðini, Johan í Jógvansstovu og á landi Klæmint Poulsen ?

Børnini í Kirkjubø eru besir: f.v. Magnbild Andreassen úr Kvívík, Hjørdis, Birgir og Sverri øll Patursson. Tað er eisini Hjørdis sum er hjálpari hjá myndatakarinum á eini aðrari mynd.

Hetta er Karl, pápi Sofus Sivertsen, sum m.a. var kendur sum skipasýnisstjóri.

SELUR TÚ

skipa- ella bátaútgerð?

So er FF-blaðið ein hollur boðberi, sum fer umborð á skipini – umvegis reiðaríini – hvønn útgávudag.

Gerð tí eina skilagóða lýsingaravtalu við okkum

FFblaðið
BLAÐ VERKA- OG VEIÐIMANNA

Telefon 31 15 69
ff-blad@post.olivant.fo

Haldaragjaldið fyri 2005 verður kravt í einum

Higartil hevur haldaragjaldið fyri FF-blaðið verið kravt hvønn ársfjórðing. Hetta fer við ov nógvum umsiting við tilsvarandi útreiðslum.

Tí verður í desember kravt inn fyri alt 2005 í einum. Gjaldið verður framvegis kr. 200 árliga. Hetta er fyri 24 bløð, so hetta er sera bíligt.

Tað er týðningarmikið at gjalda innan árslok, so støðgur ikki kemur í. Annars verður seinasta blaðið í ár komandi blað, sum kemur 16. desember. Síðan kemur blaðið aftur 6. januar.

BAADER

Vit hava eykalutir á goymslu og útvega teir, vit ikki hava.

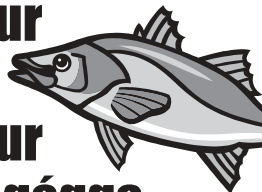

Pf. Petur Larsen

Tlf: 44 41 74
Fax: 44 42 85

AGN

sild / kúfiskur
makrelur
høgguslokkur
einkultfryst gágga

hava dagligt samband um alt landið

P/F KAMBUR

STRENDUR · telefon: 447720
ella 448095 · fax: 448744

SENT VERÐUR VIÐ STRANDFERÐSLUNI

SKIPSTIMBUR & APTERING

Vit átaka okkum alt arbeiði innan skipstimbur og aptering, so sum nýggja messu, brúgv ella lugar.

Sp/f Skipstimbur og aptering

v/Jón Jacobsen · FO-470 Eiði · Tlf: 22 23 86

Søgan hjá Doru:

Keypmannadóttir í Leirvík

At taka úr
blaðnumSíðurnar 9,
10, 15 og 16
kunnu takast
úr blaðnum

Vit fara aftur at endurgeva eina forvitnisliga lívssøgu. Hon er skrivað av teirri nú 93 ára gomlu Doru Nielsen, sum býr í Vatnsoyrum, men sum er ættað úr Leirvík. Tá hon fyrri nøkrum árum síðani breyt mjødnina, setti hon seg at skriva um sítt lív, og hesum er komin ein long søga burturúr, sum vit fara at prenta. Í fyrsta partinum greiðir Dora frá sínum barndómi og um, hvussu tað var at vera keypmans- og reiðaradóttir. Og so sleppur hon til Danmarkar á skúlabarnaferð!

Her skal verða nevnt, at tann sum gjørdi okkum varar við hesa søgu var versionur Doru, Finnur Lómstein, sum var ein trúgvur stuðul hjá FF-blaðnum og sum doyði seinasta ár.

Eg vil her siga eitt sindur frá mínum uppvøkstri og upp ígjøgnum tíðina við hesi veldigu broyting, soleiðis, sum eg minnst tað.

Eg eri fødd í Leirvík 1911. Vit vóru fimm systkin, tveir dreingir og trígjar gentur. Dreingirnir vóru elst og yngst; eg var mittast.

Býlingarnir í Leirvík

Eg farið at greiða frá, hvussu eg minnst Leirvík. Bygdin var í 4 býlingum: Uppi við Garð, á Toftanesi, á Bakkanum og Út um Á.

Uppi við Garð vóru 9 hús, tað var við Stein, í Gerðismørk, við Lið, Uppistova, Niðristova, hjá Hansi, á Fløtti og 2 nýggjari hús, tað var hjá Magnusi og Absalon, teir vóru brøður, synir Niðristovubóndan.

Á Toftanesi vóru 18 hús. Tað norðasta var inni í Lið, so í Króki, so á Mýruni, tað var hjá gamla Sylveriusi á Gerðisbakka og hjá Óla Joensen, sum

var giftur við dóttir Sylverius og hjá Óla á Mýrini, son Óla Joensen, so Jógvan Danielsen, so (Fuglfjarða Jákup) Jákup Øregaard. Har rann ein stór á fram við húsinum, har træbrúgv var tvørturum. Sunnan fyrri ána var síðan hjá Heina Hansen, hjá gamla Svenn, hjá Høgna, hjá Steffani, hjá Elias Eliassen, á Longini, í Innistovu (nýggja), nú var gamla Innistova, Útistova, hjá Garða-Jógvan og handilin hjá Óla bónda í Innistovu, so hjá Nelli og Karl Hansen, tey høvdu eisini handil í húsinum, so kirkjan - har rann ein á. Nú gekk vegurin í buga oman á Kulibakka, so stóð dansistovan við vegin, sum gekk niðan á Garð og eitt stórt gróthús, sum garðsmenn áttu, og har frá hevði pápi lagt fiskastykki líka til ta stóru ána, sum kallast Brúsá. Nú kom tann nýggi býlingurin, ið bleiv kallaður á Bakkanum, fyrst Brúsoyrahúsin, tey vóru elst og minst, har var telefonin innløgð,

so var Lávusahús, sum nú er Føroya Banki, so Kristian við Stein, so okkara hús. Síðani vóru eingi hús fyrr enn hjá Jóan Petur Ellingsgaard, so hjá Óla Krossteig, fyrr Hansen, tað er har Hanna og Klæmint buggva, so hjá Hans Jakku Joensen, so við Keldu.

Jóan Petur Ellingsgaard handlaði fyrri Dahlamennirnir í Vági og Sámali í Jógvanstovu handlaði fyrri S.P. Petersen í Fuglafirði.

Á Bakkanum vóru bert 8 hús. Fyrst 4, so longur úti 4 hús og 2 handlar. Við ta litlu ána, sum rann við tað ysta húsið við Keldu, stóð ein stór tunna, sum vatn bleiv samlað í og ein lakja longuri niðri, sum øll tóku vatn úr. Eingin hevði vatn innlagt. Vegurin gekk niðan á Húsamørk og í Køk, so skúlin.

Nú koma vit **Út um Á**, ta stóru ána, har var ein stór træbrúgv, og býlingurin har bleiv kallaður Út um Á. Har vóru fyrst húsin, sum nú eru niðurtik-

in, kalla undir Húsinum, so Jógvansstova, Sjúrðarstova, Guttastova, í Hoygarðinum, Mikkjals hús, Ísaks hús, so rann ein lítill á ella gil í millum, so Ludastað. Eg haldi, at Lillánavnið er komið av tí ánni, so kom í Skorini, so í Klemmuni, gamla Hoyriksstova, so nýggja Hoyriksstova, so Jóan Petur Eliassen, so hjá Jógvan í Jógvansstovu, sum seinri tók húsinu niður og fluttu tey oman á Bakkan. Seinri bleiv salurin bygdur á ta grundina. So koma vit til Regnahúsinu hjá Emil Olsen, tey vóru long og smøl, tvinnanda inn-gongdir. Prestur gisti har og hann gekk ikki inn í roykstovuna. So koma vit niðan á Geilagarð, hjá Sofus Joensen og Jógvan í Símunshúsið. Ein smøl gøta gekk út eftir frá Regnahúsinum til Jógvan við Stein, Johannus í Geilini, Jákup Absalon, so í Geilini, so kom Símunshús, so hjá Óla hjá Hanusi ella seinri Edvard, so Guttorm so Juhl, so Friðrik, seinri umbyggt til Hanus hjá Friðriki, so Úti á Garði hjá Heirikki ella Eiriki. Vegurin gekk út á Egg. Niðan fyrri vegin var Hans Andriasahús og hjá Óla hjá Guttormi, hjá Poul Marius og hjá Hanus hjá Óla, so hjá Berint Heinesen og Jógvan Símun Heinesen. Eitt handilshús stóð niðri við sjógvin, har handlaði Guttorm, seinri Hans Andrias, og í nýgg-

Dora er 93 ára gomul. Hesa frásøgnina skrivaði hon, tá hon var um 80.

ari tíð bleiv tað luta-felagið L.L. So stóðu nøkur neyst fram við bakkanum. Nøkur neyst stóðu eisini frá handlinum hjá Sámali Joensen og inn móti Brúsoyri, tað vóru garðsmenn og bakkamen, sum áttu tey. Fýra køstar vóru oman fyrri neystini, sum hoyrdu til tey 4 húsinu á Bakkanum, øll høvdu kúgv.

Vit høvdu tvær kúr og seyð inni. Kjallarin hjá okkum var deildur sundur. 3 hurðar vóru, tvær til fiskakjallaran og ein til fjósið, og har var avbyggt nátthús og seyðakrubbba..

Nú broytist skjótt. Serliga har eg minnst Absalon Jacobsen, seinri Vatnhamar, bygdi við síðuna av okkara húsum. So John pápabeiggi, tey húsinu blivu bygd í 1920, tað vóru tey fyrstu betonghúsinu í Leirvík. Ein íslendingur, sum var giftur í Klaksvík, var við at stoypa tey, tey standa niðan fyrri vegin.

Nú vaks bygdin úteftir. Húsinu hjá Jógvani í Jógvanstovu blivu niðurtikin á Regni og flutt við síðuna av Ellingsgaard, og so bygdi Bakka-Kristian millum tey og John. Seinri

bygdi so Robert Langgaard, Niels Johannesen ella Max bróðir Niels, sum seinri flutti til Fuglafjarðar og Niels keypti húsinu. So Hilmar Eliassen, Petur Hansen, Palli Hansen, Napoleon Kristiansen, hann hevði so handil í kjallaranum. Sunnan fyrri ána, við Keldu, bygdi Júst á Húsamørk, og niðan fyrri vegin bygdi Hjalmar Joensen stór hús og seinri stórt handilshús fast í húsið. Tað handilshúsið, sum stóð niðri á bakkanum, sum Dahlamennirnir í Vági høvdu latið bygt, keypti Viggo Joensen, tá hann giftist og byrjaði at handla har, men hann flutti skjótt til Klaksvíkar. Eina tíð leigaði pápi tað til at goyma fisk í.

Stór broyting

Eg minnst tað stóra framstigið, tá vatnið bleiv innlagt í húsinu. Nyholm Debes úr Havn kom norð at gera tað. Hann búði hjá okkum, hvat árstal minnist eg ikki, men eg minnist, hvussu stuttligt tað var at skrúva kranan frá. Vit finga kranu í køkin, tveir í fiskakjallaran og ein í fjósið. Um øll bygdin tá fekk vatn, innlagt veit eg

Her er Dora á veg til Danmarkar við Tjaldri-num. Uttast t.v. er Elsa Joensen úr Leirvík. Beint undir liðuni á henni er Dora í ljósum frakka.

Framhald á næstu síðu

ikki, men innlagt varð til Bakkahúsinu og var bert ein stór tunna brúkt, sum var grivin niður nakað oman fyri húsinu hjá okkum.

Ja, broytingin er stór allar staðir í Føroyum í míni tíð, ikki minst í Leirvík. Nú at koma til Leirvíkar kenni eg meg ikki aftur. Alt er bygt oman á sjógvi, keiir, brimgarðar, fergulega, tunnil. Elektricitet bæði úti og inni, eisini í tunnellini. Skúlar so tað forslær, men enn stendur gamli skúli, sum eitt gott minni, sum eg gekk í í sjey og eitt hálvt ár.

Eg minnst eisini tað stóra neystið ella Koksíð, sum pápi hevði latið bygt, sum stóð niðan fyri hjá John, har bleiv fiskur turkaður í. Tað var í tveimum hæddum, gólv var bara lagt í ovaru helvt, ellars bara bjálkar og brettir at ganga eftir. Har var fiskur hongdur at turka. Bond vóru knýtt frá í erva, so vóru 4 ella 6 koksovnar, sum blivu fluttir í millum, og tí fekk húsið navnið Koksíð.

Heimið og barnadagar

Vit blivu uppvaksin í einum vala heimi eftir teimum døgum at meta. Pápi var skipari, átti 2 skip: "Kristianna" og "Arizona" og tveir motorbátar "Dora" og "Hanna". Vit høvdu handil, sum á teimum døgum hevði vanligar handilsvørur, alt innan fyri matvørur, klæðnavørur, meturvørur, steintoy, skótoy, oljuklæðir og alt innan fyri skipsútgerð.

Fyrsta eg minnst við handlinum, var altíð ein ungur drongur ella genta í handlinum. Tann fyrsta gentan, eg minnst, var úr Nólsoy, hon æt Maria. Síðan var ein drongur av Eiði, sum æt Joen Magnus. Hann fór til Kanada og bleiv verandi har, til hann nú fyri fáum árum síðani skuldi koma at ferðast, men hann doyði, tá hann var komin til Íslands. Næsti var Magnus Andreasen úr Fuglafirði, vanliga nevndur Magnus hjá Sjúrða, hann giftist til Havnar við Fíu í Fjósi, og seinast var Lamba-Elspa, sum vit kallaðu hana. Hon bleiv gift í Leirvík við Tummas Justinussen, vanliga nevndur Garða-Tummas. Hana minnst eg best, sjálvsagt, hon var sera góð við meg.

Eg var í Lamba og ferðaðist við henni eitt summari í trýggjar vikur. Mamma var ættað av Kinn í Lamba, so eg átti ommu og nógv skyldfólk har. Fyri meg bleiv hetta ein

stuttlig ferja. Eg haldi Elspa var í handlinum hjá okkum til hon giftist.

Mamma hevði alt við bókhaldið at gera, tað var serliga nógv skrivligt arbeiði í handlum tá á døgum, pengar vóru lítið og einki av, alt skuldi skrivast.

Húsinu hjá okkum vóru bygd í 1906 árinum, 12 x 14 alin, við kjallara og miðhædd og lofti við vanligari reising. Seinri bleiv handilin bygdur uppí suðureftit 9 x 12 alin. Tá bleiv kjallari á handilsbygninginum gjørdur hægri enn á sethúsunum, tí pápi tonkti mest uppá at goyma fiskin har, bæði frá skipunum og motorbátunum. Upp á tann mátan bleiv handilin lægri innan enn sethúsinu og trappan upp í handilin sunnanfyri so høg. Soleiðis sóu húsinu út alt tað eg minnst. Nær handilin varð bygdur veit eg ikki við vissu. Vit gingu inn í húsinu omanfyri, og var har eisini ein hurð inn til handilin, sum vøran bleiv lossað inn ígjøgnum og borin upp á loft. Tann trappan var lægri, tað var nokk jarðarmunurin, ið gjørdi tað.

Skipini á Suðurlandið, manning og handilsvørur

Tá skipini skuldu avstað á Suðurlandið á vári í februar/mars, kom alt skipsfólkið, sum skuldi við báðum skipunum. Tá var serliga nógv at gera. Selt varð alt tað teir sjálvir skuldu hava við av klæðna-pløggum, oljuklæðir, gummistivlar, tubbak, skrá, kavendish og so alt møguligt, sum skuldi sendast til heimini, bæði matvørur, klæðir, skógvar o. a.

Hetta vóru menn, sum komu ymsastaðni frá. Serliga vóru nógvir sandoyingar við tað fyrsta eg minnst. Seinri tá Kristian morbróðir, vanliga nevndur Lamba Kristian, sum búði í Klaksvík, fór at føra "Kristionnu", vóru tað mest kalsingar við honum. Hann hevði konu úr Mikladali. Har skuldu so eisini vørurnar sendast norð til Syðradals, Húsar, Mikladals og Kunoyar.

Tað var ikki tá sum nú við innpakningum. Tað vóru heilir sekkir. Vit sendu 1 sekk rugmjøl, 1 ella 2 sekkir hveitimjøl, síðan bleiv rest vigað og pakkað niður í kassar, stoytt sukur, putursukur, terningar, havragryn, ris, te og kaffi. Kaffi var altíð ómalið. Summi vildu heldur hava óbrent kaffi, tað var bíligari. Tey meintu eisini, tað smakkaði betri, tá tey sjálvi brendu tað.

Hesa myndina av Arizonu, sum liggur á Havnarvág, hava vit fingið frá Forminnissavninum. Pápi Doru, átti Arizonu.

Gomul mynd úr Leirvík. Hendan myndin er eisini frá Fornminnissavninum.

Her síggja vit Jóannes, pápa Doru, og Kristiannu saman við børnunum, sum tá vóru. Drongurin er Georg. Genturnar eru frá vinstru Andrea, Dora og Hanna.

Tað kostaði 90 oyru pundi, og tað brenda kostaði 111,50 oyra, fyrsta eg byrjaði at flýggja út. Margarin og smør var í dunkum og skuldi eisini vigast.

Alt hetta bleiv sent, ført umborð í "Smiril" ella "Postbátin", sum sigldi millum Fuglafjørð og Klaksvík og síðani sent víðari.

Ja, tað var ofta nokk so stuttligt at fáa brøv, hvar konur bóðu senda sær hettar og hitt, bæði av matvørum og klæðnavørum. Telefonin bleiv ikki brúkt til slíkt, tað var bert ein telefon í hvørjari av teim smáu bygðunum.

Nú hetta eg havi sagt frá er bert um avbygðar fólk. Sjálvsagt vóru flest leirvíksmenn við skipunum, tað vóru gott 40 mans við báðum skipunum tilsamans. Teir skuldu keypa tað, teir sjálvir skuldu hava við sær, so bleiv restin daglig keyping. Øll vanlig vøra var í leysari vekt. Mjøl bleiv oftast vigað upp í blikk-kassar til tey, sum ikki keyptu heilar sekkir, annars bleiv kramarhús gjørt til alt annað, sukur, grýn, kaffi, te, kryddari og mangt annað. Grønsápu, siroppur og petroleum høvdu øll altíð ílat við til. Siroppur og petroleum var í stórum tunnum, meðan grønsápa og margarin var í smærri dunkum. Eg minnst tað stóra framskrittíð, tá vit fingi petroleumpumpu, sum bleiv hongd upp á veggini uttan fyri skivuna. Ein stórir petroleumstangi lá við síðuna av trappuni. Nú var bert at pumpa 1 litur á gangin, oftast var tað 4 liturs dunkar, ið keypt varð uppi.

Ja, tá var nógv at gera í handlinum.

Línubustir og goggar

Hondbundin føroysk línubust
og hondgjørdir goggarar

Verða sendar um alt landið

Bílegging:

tlf: 42 40 34 / 42 30 01
fartlf: 21 33 17
fax: 42 47 97

Fløttislið (limur í Føroy blindafelag)

**Føroya størsta úrval av pakkitilfari úr karton,
bylgjupapp og plast innan øll vinnuøkir**

Vit útvega eisini:

Plastbakkar • Pakkibond • Tape • Merkir • Etikettir
Knívar • Kittlar • Húgvur • Handskar • Svintur
Ymisk tól til ídnaðin • Reingerðisevni • Íbindingarevni
Plattar • Ráðgeving í tilevning av pakkitilfari

... sjálvandi til besta prísinn !!

FARPACK

Staravegur 5 • P.O. Box 3099 • 110 Tórshavn • Føroye Islands
Telefon 35 30 00 • Fax 35 30 10 • e-mail: farpack@farpack.com
www.farpack.com

Tær bestu og bíligastu loysnirnar uppá

GDMSS-Radioútgerð	Furuno/Silor/JRC/I-Com
Radar við ARPA og Plottara	Furuno/Simrad/JRC
Ekkolodd-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Sonara-útgerð	Furuno/Simrad/kaio-
Navigatións-útgerð	Furuno/Simrad/JRC
Navigatións Plottara	Furuno/MaxSea/Simrad, Sodena
Autopilot - stór og lítil skip	Furuno/Robertson/Sperry
Autopilot - til bátar	Timco
Satellite Kumpass - 3xGPS	Furuno
Satellite - Navigation	Furuno/Simrad/JRC
Satellite - Kommunikations	Furuno/T&T/Sailor
Satellite - Sjónvarp	Applied/Sea Tel
Trol-sensorar og kabinet	Scanmar/Simrad
Gyrokumpass	Sperry/C-Plath/Anschutz

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Søla og service:
Sjálvandi hava vit
útgerð til GMDSS
SYN og Service,
sum vit eisini gera

Nú kemur danska fíggjarnevndin loksins

Fíggjarnevndin hjá danska fólkatinginum skuldi koma til Føroyar í summari, men hon slerdi av.

Hevði hon komið, skuldi formaðurin Kristian Thulesen Dahl fingið eitt sindur at svara fyri. Tí hetta var beint í rokinum av TV 2 málinum, har hann hótti føroyskar myndugleikar vegna skattin hjá fiskimonnum. At hetta varð gjørt á skeivum grundarlag gjørdist greitt, tá TV2 grundað á kærur frá FF mátti taka tíðindini aftur. Hóttanin var eisini, at hetta mál skuldi takast upp í samband við samráðingar um dansku fíggjarlógina fyri 2005. Men tá ballónin var brostin, var ikki so nógv grundarlag fyri hesum, og einki er frætt aftur um tann spurningin.

Men nú er tíðin sett fyri eina nýggja vitjan. Nevndin kemur til Føroya 4-7. januar, og skal hon kunna seg um politisku og fíggjarligu støðuna í Føroyum. Fundir verða hildnir við stovnar og nevndir, sum eru aktuall í hesum sambandi. Millum hesi eru eisini fakfeløgini, sum skulu hitta nevndina 6. januar. Eitt av hesum fakfeløgum verður FF, sum ikki hevur gloymt umrødda mál. Nú ræður um at forða fyri, at hetta stingur seg upp aftur, so fíggjarnevndin skal nokk fáa eina sera gjølliga frágreiðing um støðuna hjá fiskimonnum.

Við 60-ára konto fáa vit ráð, tá vit fáa tíð

Tað eru fleiri leiðir til góða eftirlønartilveru.

Felags fyri tær er fyrireiking.

Vit vita ikki í hvørjum líki fólkapensiónin er um 30-40 ár. Tí vilja vit fegin kunna syrgja fyri okkum sjálvum.

Hetta gera vit við mánaðarligari uppsparing á 60-ára- og luta-konto í FØROYA BANKA.

Við uppsparing á 60-ára konto kann inngjaldið dragast frá skattskyldugu inntøkuni, og tað merkir skattalætta beinanvegin.

FØROYA BANKI

Hvussu verður við arbeiðsplássunum á “Norrønu”?

Tað er ikki nøkur loyna, at tað er stór óvissa um Norrønu í lötuni. Henda óvissan er ikki minst í samband við samstarvið við Fjordline. Henda fyrítøkan hevur júst sagt fleiri hundrað norsk starvsfólk upp, og her fyrst og fremst talan um tey lægru løntu, sum jú sjómanna-deild FFs umboðar í Føroyum. Hetta hendir samstundis sum teir verða skrásettir í FAS, og kann hetta tískil skaða umdømið hjá hesi skipan.

Orsøkin til uppsagnirnar hjá Fjordline er tann, at norska stjórnin hevur avtikið ta DIS líknandi skipan, sum hevur verið galdandi fyri norsk sjófólk. T.v.s. at skipanin er ikki avtikin fyri teir ovaru lønarbólkarnar, sum navigatørar og maskinfólk. Men fólk sum t.d. arbeiða í einum cafeteria á einum ferðamannaskipi verða ikki roknað sum sjófólk í Noregi, meðan eingin ivi er um hetta í Føroyum. Ætlanin er so at fáa fólk

úr baltalondum umborð á skipini hjá Fjordline fyri eina hýru sum er millum helvt og triðing av norskum lønunum. Hetta hevur sjálvsagt fingið øði í norskum sjófólkini og teirra feløg. Reiðarið verjir seg við, at fóru teir undir eitt annað flagg, so varð eingin norðmaður sum slapp við. Nú eru kortini nakrir sum varðveita síni arbeiði.

Norska sjómannafelagið hóttir lutvíst við tiltøkum móti reiðarinum, men

samstundis royna tey at leggja trýst á norsku stjórnina at taka umrøddu avgerðina aftur vísandi til tær avleiðingar, sum nú kunnu staðfestast. Roknast kann eisini við, at har ein skriða er lopin kann ein onnur væntast.

Hetta reisir so aftur spurningin, hvussu verður við arbeiðsplássunum umborð á “Norrønu”. Víst er polakkar umborð, men bert í tann mun tað ikki fáast føroyingar. Og trýstid at fáa “bílilar” útlend-

ingar verður avmarkað av, at lønin skal vera tann sama hjá øllum frá 1. januar 2005..

Men verður hetta broytt fáa vit møguliga eina heilt

aðra støðu, og tá kunnu føroysku arbeiðsplássini koma í vanda. Her mugu vit vera á varðhaldi og síggja hvussu leikur fer.

Politistur

Eitt arbeiði við avbjóðingum

Polititið er eitt av stóru arbeiðsplássunum í Føroyum. Her hevur tú møguleikan í fullan mun at brúka tínar fakliga royndir og tínar persónligu eiginleikar í einum sjálfstøðugum arbeiði við nógvum avbjóðingum og møguleikum at mennast.

Høvuðsuppgávan hjá politinum er:

- At vera sjónligt og skapa tryggleika og trygd fyri borgaran og samfelagið
- At fyrbyggja, at ósemjur, ófriður og kriminalitetur ikkemur
- At fara eftir, kanna og upplára framsíðan kriminalitet
- At tryggja, at galdandi reglur verða hildnar og fyrbyggja, at vanlukkur henda

Polititið hevur til domis ein høvuðsleiklut í arbeiðinum at fyrbyggja kriminalitet - ikki minst millum børn og ung.

Grundarlagið fyri politiarbeiðinum er virðing fyri rætturtrygðini hjá borgaranum.

Eitt arbeiði allan sólarlarringin

Arbeiðið hjá politinum verður gjørt í tóttum samstarvi í politistalíðnum millum einstøku politistarar og politistoðirnar. Her er eitt gott samband, og arbeiðið byggir á kunnleika til og nýtslu av førleikanum hjá einstaka politistinum fyri at rekka felags málum. Sum politistur ert tú altíð ein partur av liðnum - um tú ert til arbeiðis ella um tú hevur frí. Atlitid til borgaran og samfelagið er alltað í miðdeplinum, og tú veitst ongantíð frammanundan, hvat dagarnir ella náttin bjóðar

Løn og útbúgving

Løngu frá fyrsta degi sum politistur í royndartíð fært tú eina kappingarføra løn. Harafturat fært tú pensión og ymisk iskoyti fyri tænastu á skiftandi tíðum. Royndartíðin er umleið 3 ár. Aftaná tað fært tú - um tú ert egnaður til politiarbeiði - fast starv sum politistur.

Menning og karriera

Sum politistur hevur tú góðar møguleikar fyri eini karriera. Polititið hevur eina røð av serskeiðum - og so eru eisini leiðaraskiðini fyri politistarar, sum hava hug at arbeiða við leiðslu. Harafturat er stór trygd í starvinum og møguleikar at fáa arbeiði innan ymsar deildir ella aðra staði í landinum.

Ynskir tú at vera við?

Vit seta eingi formlig krøv um útbúgving ella lívsroyndir fyri at søkja starv hjá politinum. Men vit leggja dent á tínar fyrirtreystir at verða ein góður politistur, sum kann loysa uppgávurnar hjá politinum í samsvar við reglur og virðir í samfelagnum og við virðing fyri einstaka persóninum og rættindum hansara.

Vit vilja fegin seta fólk í starv, sum ymisluga umboða føroyingin við atliti til sosialt og mentunarlígt støði - og vit ynskja eitt hóskandi býti millum kvinnur og menn.

Treytir sum skulu vera loknar, áðrenn tú sokir:

- Tú ert fyltur 21 ár
- Tú hevur færoyskan/danskan heimarætt
- Tú hevur góða heilsu, vanliga hoyrn og vanliga litsjón
- Tú hevur koyrikort til persónbíl

Meira kunning

Tey, ið ynskja meira at vita, kunnu venda sær til politistoðina á staðnum, ella politistoðina í Tórshavn, at fáa vegleiðing, spurningar svaraðar og kunningartilfar útbyggjað ella sent.

Føroya Landfúti

Politistodin
Jónas Broncksgata 17
Postmøga 3018
FO-110 Tórshavn
Tlf. 35 1448 - fax. 35 1449
Heimasíða: www.politi.fo

Umsóknir kunnu sendast inn alt árið, og verða upptøkuroyndir eftir tørv. Politistarar skulu setast í apríl, august og desember 2005. Umsóknirfreistin til hesa upptøkuroyndina er 1. januar 2006.

Samskipari til Amnesty

Amnesty leitar eftir samskipara, sum saman við nevndini skal skipa Amnesty International Føroya Deild av nýggjum. Stórar broytingar eru framdar í Amnesty seinnu árin. Vit fara tí undir eina verkætlan, fyribils í eitt ár, at leggja eina ætlan fyri arbeiðið hjá deildini komandi árin.

Starvið verður ætlandi sett frá 1. januar 2005 ella skjótast til ber.

Uppgávur

Høvuðsuppgávan er

- at orða strategisku og praktisku ætlanina fyri deildina komandi árin og
- at gróðurseta fyrstu tiltøkini í ætlanini.

Partar av hesum eru

- at økja um og tryggja inntøkugrundarlagið,
- at skipa limavirksemið av nýggjum og
- at hava skeið fyri limum og øðrum áhugaðum um Amnesty, arbeiðshættir og mannarættindaspurningar

Førleikakrøv

Vit rokna við, at tú umframt at hava hug at arbeiða miðvíst fyri mannarættindum hevur

- góð samskipingarevni
- góð samstarvsevni
- hóskandi útbúgving
- skrivstovuroyndir

- stutt sagt vit leita eftir eini eldsál!

Lønar- og setanartreytir

verða at avtala samsvarandi royndum og førleikum. Roknast má við nakað av ferðing uttanlands.

Meiri fæst at vita

um starvið við at venda sær til Anniku Sølvará, forkvinnu, á tlf 320636 ella t-post chair@amnesty.fo

Umsóknir

við grundgevingum, prógvum, CV og møguligum viðmælum skulu stílast til Amnesty í seinasta lagi 17. desember 2004.

Amnesty International Føroya Deild
Postrúm 1075
FO-110 Tórshavn
att. Annika Sølvará

Les meira um starvið og arbeiðið hjá Amnesty International á www.amnesty.fo

Grønlandstíðindi

frá Kára við Stein

15. november

Stilli og 13,2 kuldastig. Kaldasti dagur á hesum vetri, ið móguliga er byrjaður nú. Nakað av kava er komin niður hesar seinastu dagarnar við vindi og kavaroki, men nú er eitt hátrýst komi, so nú er veðrið betur.

“Newfound Pioneer”, fyrrverandi “Ocean Pride”, kom inn at landa í morgun. Teir hava roynt í 40 dagar og hava gott 350 tons av rækjum inni. Teir hava maskinbren, sum teir vóna at klára til í annaðkvöld.

16. november

Stilli og 8,2 kuldastig. “Lómur” kom inn til Aasiat í morgun. Teir hava roynt í 4 dagar og hava knapt 100 tons inni. Meiningin var at fara nýggjan túr í kvöld, men veðurvárnirnar eru so vánaligar, so teir fara neyvan útaftur fyrr enn í morgin.

17. november

Vindur av eystri. Íslenski línubáturin “Gissur Hvíti” úr Grindavík, sum var her fyri nøkrum árum síðani og tók ímóti botngarnafiski, kom inn í morgun at taka ímóti svartkalva, sum teir skulu føra til Canada. Nakað hava teir tikið inn í Nuuk og restina her, so nú hava teir 150 tons inni. Teir koma úr Íslandi og skulu til Canada. Móguliga er onkur áhugaður at nýta skipið til svartkalvaveiðu, men enn er einki avgjørt. Okkurt er gingið fyri á motorinum, ið er ein Alfa, men teir rokna við at fáa eykalutir fríggjadagin. Skiparin fortaldi mær, at sonur hansara hevur spælt fótbólt við Royn úr Hvalba.

Ein spanioli, “Villa Nore”, kom inn við einum sjúkum manni. Nú havi eg funnið útav hesum spaniolanum. Teir royndarfiska eftir høguslokki, og teir hava loyvi at fiska 25 tons av ymsum fiskasløgum sum hjáveiðu, so sum svartkalva, rækjur og tosk og annað, ið kemur í posan. Men sum eg skilji, so er høguslokkafiskarið einki at tosa um, tí tað er so lítið, ið teir hava fingið hesa tíðina teir hava roynt, at tað er ikki nokk til agn ein línudag hjá mær.

18. november

Stilli og 2,2 hitastig. “Nanok Trawl” kom inn í morgun við gott 450 tons. Seinni kom fyrrverandi “Sjovær”, ið var norskur

línubátur. Nú eitur skipið “Hamilton Bankers” og er heimahoyrandi í St. Johns. Teir royna við gørnum eftir svartkalva. Byrjaðu túr herfyri og hava knapt 15 tons inni. Teir komu inn við einum sjúkum manni. Eisini skuldi okkurt umvælast, eins og bunkrast skuldi. Skiparin umborð var úr Noregi.

Eg tosaði við ein mann, sum var komin heim úr Íslandi. Hann hevði verið við “Polar Siglar” í trýggjar mánaðir. Teir høvdu verið í altjóðasjógv á Flemish Cap og høvdu teir fingið gott 400 tons av svartkalva. Eisini høvdu teir roynt eftir kongafiski í Eysturgrønlandi og høvdu fingið 400 tons. Nakað av fiskamjøli høvdu teir eisini, so samlaða veiðan var 1200 tons, sum teir lögdu upp í Hafnafirði.

“Polar Siglar” er ein av teimum stóru svørtu týskarunum, sum vóru herfyri og troyttu hvønn fiskabanka. Sum eg havi

mát av toski, vit máttu taka, var 40 cm. Ein av manningini á marinuskipinum spurdi um nógvar varð koyrt útaftur. Segði við hann at hann mátti sæð, hvat fór út aftur av smærri fiski, tí hann kundi við sínum egnum eygum síggja, hvat fór eftir bandinum og út á sjógv. Bað hann fara upp á dekkið og hyggja og har síggja havhest og annan hvítan fugl við síðuna av skipinum, sum tekin uppá at her fór tað út, sum skuldi út, tí luftin var hvít av fugli. Bað hann síðani hyggja yvir til týskararnar, ið lógu tvær skipslongdir frá okkum og togaðu, og telja hvussu nógvan hvítan fugl hann sá. Men hann sá ongan, tí alt, sum kom inn á dekkið hjá teimum, fór niður í lastina, og tí var tað tíðarspilla at koma umborð hjá okkum. Eg spurdi mannin, nær teir høvdu verið umborð og kanna hjá týskarunum, men tá kvetti ikki úr honum.

fyrir, so kanska vend er við at koma í.

23. november

Stilli og 9,2 kuldastig. “Ocean Tiger” kom inn í morgun við gott 400 tons og fara útaftur tíðliga í morgin. “Lómur” landar gott 90 tons í Aasiat og “Hanseraq” landar 100 tons í Illulissat.

26. november

Dýrdarveður og 0,3 hitastig. “Louise L” var inni í dag eftir onkrum, teir høvdu verið í Manitsok herfyri og landa gott 17 tons av jákupsskeljum, og á hesum túrinum, ið teir eru á nú, hava teir roynt í 10 dagar og fingið 1 tons niður um dagin av lidnari vøru, og tað má sigast at verða gott fiskari. Teir liggja nú eitt lítið vet norðan fyri Iterleq á einum firði, ið eitur Sarqaqkangersluarsuq, tað er triði fjørðurin sunnan fyri Sisimiut. Veðurmaðurin er ikki blíður við okkum. Hann

21. november lá “Akamalik” út fyri Nuuk við fullari last, umleið 1900 tons av rækjum

hoyrt so er “Polar Siglar” fyrrverandi “Kiel”. Teir høvdu týsk býarnavn so sum “München”, “Bremen”, “Wiesbaden”, “Køln” og “Mainz”.

Eg var onkran túr við fyrra “Sisimiut”, har vit lógu við síðuna av týskarunum. Eg minnst at síðsta rækjutúr, áðrenn vit lögdu um til tosk, kom manning av marinuni umborð at kanna okkum, og á øðrum toskatúrinum, ja Gud hjálpi mær, komu teir aftur umborð at kanna okkum, og tað vóru somu menninir, sum vóru umborð fyrru ferðina. Minnist, at eg stóð aftast við bandi frá pauninum og Sigmund Andreasen stóð við síðuna av mær. Minsta

21. november

Stilli og 2,3 kuldastig. “Akamalik” liggur út fyri Nuuk við fullari last, umleið 1900 tons av rækjum, ið teir hava fingið í tveir mánaðir. Við vanligari høvudrokning verður tað 30 tons um dagin, ið má sigast at verða óført fiskari. Men eitt skal sigast, at so at siga allir teir stóru trolararnir hava fiska heilt væl av rækjum. Onkur sigur, at tað ráddi ikki bert um at fáa nógvar rækjur, men at fáa so góðar rækjur niður sum gjørligt, so best fekst burtúrur peningaliga.

Hoyrði í gjár at ein av rækjutrolarunum hevði verið inni við eini last, ið teir fingið gott 9 mill. kr.

lovar storm av suðri og regn um vikuskiftið, so nú verður spennandi um oljuklæðini skulu takast fram aftur nú síðst í november mánað.

27. november

Stilli og 4,5 hitastig. Tað regnar illa, alt er ein suppa á vegunum, so í dag er neyðugt at verða í oljuklæðum, um ein arbeiðir uttandura.

28. november.

“Sisimiut”, ið hevur havt góðan fiskiskap, skuldi koma til Nuuk í dag at seta fólk av. Teir skulu til Føroyar at landa og síðani skuldu teir til umvælingar á skipamiðju, áðrenn fari verður í Barentshavið.

Umvælingar av bátum

Einasta góðkenda glasfiburbátasmiðjan í Føroyum.

Alt glasfiburarbeiði verður gjørt í góðkendum verkstaði.

Alt umvælingararbeiði á einum staði: leingjan av bátum, søla og íseting av motorum, - og so hava vit teir sera væl umtóktu slengrikjølarnar.

Ring ella kom inn á gólvið.

Ein góð tænasta!

AWI BOATS SERVICE SP/F

Rókahavnin 10 · FO-620 Runavík
Tel 448585 · Fartel 218585 · Fax 448785
awi@post.olivant.fo · awi.fo

Vit hava útgerðina til trol- og nótaflotan

- Flóttrol
- Botntrol
- Rækjutrol
- Snurpunótir

VÓNIN

Høvuðsskrivstova:
Bakkavegur 22
530 Fuglafjørður
Telefon 444 246
Telefax 444 579

Tórshavn:
Viðarnes
100 Tórshavn
Telefon 354 391
Telefax 313 319

info@vonin.com - www.vonin.com

Hósdagin tann 11. november andaðist Karl S. Tsyn í Moskva, 89 ára gamal. Hóast hetta navnið ikki er so nógvum føroyingum kent, hevur hesin merkismaðurin so avgjørt uppi-borið at verða umrøddur her í blaðnum, nú hann er ikki millum okkara longur.

Karl S. Tsyn hevur livað eitt langt, spennandi og heldur óvanligt lív. Hann var borin í heim í august 1915 í Oslo. Foreldrin hjá honum vóru kollveltingarsinnaðir russiskttalandi jødar, pápin var ættaður úr Russlandi, meðan mamman var fødd í Lettlandi. Eins og nógv onnur politisk virkin ytst á vinstra-veinginum tá í tíðini, flýddu tey úr Russlandi undan tsarveldinum. Hjúnini funnu friðskjól í norska høvuðstaðnum. Har sleit Karl sínar barnaskógvar og gekk í fólkaskúla tey fyrstu árin. Líti Karl hevði

stóran áhuga fyri norskum máli og í allar mátar vaks hann upp sum ein vanligur norskur drongur. Norskt var hansara fyrsta og tá eisini einasta málið. Hetta komst av tí, at for-eldrini hjá honum bara tosaðu norskt við børnini. Kortini avgjórði familjan í 1927 at fáa enda á útleigd sínari og flyta til Moskva, sum nakað frammanundan varð vorðin høvuðsstaður í tí nýstovnaða Sovjetsamveldinum.

Tann 12 ára gamli Karl dugdi sera lítið russiskt. Men skjótt lærði hann torføra málið og innan tvey ella trý ár var hann einki aftanfyrri russisku javnaldrar sínar. Eftir lokna skúlagongd gjørdist Karl S. Tsyn verkfrøðingur, og tað var ikki nógv, sum bendi á, at hann fór at gera nýtslu av kunnleika sínum til norskt í nøkrum sum helst. Tíðirnar síðst í triátiárunum vóru slíkar,

Norski-russiski Karl S. Tsyn í Moskva: Ein merkismaður farin

at tað var hjá einum beinleiðis vandamikið at avdúka, hann dugdi eitt fremmant mál, sum næstan eingin annar í Sovjet skilti, serliga havandi í huga, at Noreg var eitt kapitalistiskt land við tí Hitlers sinnaða Quisling sum oddamanni. Ein kundi saktans verið skýrdur fyri at vera imperialistiskur njósnari og avrættaður uttan nakað veruligt sakarmál. Kortini var lagnan norska-russiska jødanum blíð, eisini undir seinna heimsbardaganum, sum Sovjet kom upp í juni 1941. Tsyn kom óskalaður ígjøgnum kríggj, sjálvst um hann var við í bardøgum. Í 1944 stríddi sovjetiski herurin seg inn í Norðurnoreg. Og har varð 29 ára gamli Karl fyrstu ferð í lívinum boðsendur av myndugleikunum at virka sum norskur tulkur - ein uppgáva, sum hann síðani hevði røkt í samfull 60 ár. Eftir krígsløk fingur størstu hægri lærustovnarar í Sovjet loyvi til at undirvísa í nógvum minni brúktum málum, harímillum øllum teimum norðurlendsku uttan føroyskt. Sum ein av teimum heilt fáu við hollum kunnleika til norskt, fekk Karl S. Tsyn tilboð at gerast lærari á Lærda Háskúlanum í Moskva. Og evninum at læra frá sær bilti heldur einki. Nógv ættarlið av studentum á deild norðurlendskra mál-

anna fingur gleði av at ganga til norskt hjá Karl.

Í sekstiárunum varð vorðið alsamt vanligari, at vesturlendsk ferðafólk komu til Moskva. Tann risastóra og einasta ferðamannastovan fyri fremmandafólk í landinum, Intourist, setti Karl í starv sum leiðara á norrønu deildini. Karl lærði at tosa svenskt og danskt næstan eins væl og norskt. Í nógv ár var hann tann allarmest brúkti ferðaleiðarin hjá norðurlendingum í øllum

londum, harímillum eisini í plássum sum Borgundarhólmi, Álandi og Svalbard. Bert til Føroya eydnaðist Karl ikki at koma, sjálvst um hann hevði ein dreym at vitja her. Føroyingar hitti hann kortini aðra staðni. Óli Jacobsen hevði fleiri dagar saman við Karl í 1988, tá ið ein altjóða ráðstevna fyri fiskimenn var hildin í Moskva og í Murmansk.

Undirritaði kom at kenna Karl S. Tsyn á heysti í 1996, tá ið eg fór at ganga

Kanska er hetta aldursmet í heiminum. Á heysti í 2003 vitjaði ein bólkur við seks næmingum í russiskum á Studentaskúlanum í Hoydølum í Moskva, undir leiðsluni av læraranum André Niclasen. Karl var so spentur at hitta føroyingar, at hann mótti upp at hitta teir á sjálvum Sjeremetjevo flogvølli. At André og tey vóru sterkt ovfarin av manninum, er ikki ov nógv sagt. Karl vísti gestunum stórt gestablíðni. Føroyingarnir

Karl saman við tveimum næmingum í russiskum á studentaskúlanum í Hoydølum. Pól N. Jespersen er til vinstru og Jón Andreasen stendur bøgumegin. Moskva, oktober 2003

Sovjet. Eisini ferðaðist hann javnan sjálvur til Norðurlond í ymiskum arbeiðsøringum, bæði sum tulkur og ferðaleiðari. Hann hevur vitjað í øllum Norður-

til privata undirvísing í norskum heima hjá honum í Moskva. Tíðin saman við Karl var sera lærurík. Hann var ein dugnaligur og nærlagdur lærari, sum gekk ómetaliga høgt uppí undirvísing sína. Vit møttust javnan til seint í 1997, stutt áðrenn eg flutti til Føroya at búgva.

Hóast sera høgan aldur var Karl ein ótrúliga virkin persónur líka til tað síðsta. Ígjøgnum alt lívið varðveitti hann kærleikan til norska føðiland sítt. Karl var næstformaður og primusmotor í almenna russiska-norska vinafelagnum. Síðst í nítiárunum tók hann einsamallur stig til at byrja undirvísing í norskum á einum vanligum fólkaskúla í Moskva. Skúlin fekk navnið hjá tí navnframa Fritjofi Nansen. Heimskendi norsk ferðamaðurin, sum eisini er kendur fyri nógva hjálpararbeiði sítt, var stóra fyrimyndin hjá Karl.

Hetta kann tykjast óveruligt, men Karl helt fram at undirvísa á skúlanum líka til í ár. Sum 88 ára gamal!

búðu í familjum hjá skúlanæmingunum, og 88 ára gamli lærari teirra var ferðaleiðari hjá teimum ungu føroyingunum.

Karl ætlaði at gevast at undirvísa í 2005, tá ið hann skuldi fylla 90. Hann segði seg ætla at liva, til hann rundaði hundrad. Men soleiðis skuldi ikki vera. Fyri nøkrum mánaðum síðani fekk hesin ótroyttligi stríðsmaðurin staðfest krabbamein, og í síðstu viku slóknaði hann endaliga. Dreymur hansara at vitja í Føroyum bleiv ongantíð uppfyltur.

Karl S. Tsyn verður mintur av teimum, sum høvdu gleði at kenna hann, fyri sera ljósa lyndið sítt. Hann var altíð fyríkomandi, í góðum lag og við nýggjum hugskotum, bjartskygdur sum fáur, ein sonn eldsál. Vit fara at sakna hendan virkna og evnaríka persónin, ið gjørdi so nógv fyri at byggja brýr millum norðurlendingar og russar.

Ivan Eginsson

Føroyskir studentaskúlanæmingar og lærarin André Niclasen vóru sera væl móttíknir av Karl S. Tsyn og næmingum hansara í Moskva í fjørbeyst.

Útróðrarbátarnir

Ein balansuvekt var niðan fyrri húsini, sum fiskurinn frá útróðrarbátunum bleiv vígaður á. Eitt 200-punds lodd stóð á vektina og hövdu vit øll tey smáu loddini til at taka til brúks. Tá fiskurinn var vígaður, komu allir menninir við í handilin, hvussu seint tað enn var, at fáa seðilin heim við. Nú skuldi alt roknast út, hvat hvør skuldi hava. Hjá fýramanna-førunum skuldi peningurin deilast í 5 partar, 1 til bátin og fýra menn. Fiskurinn kostaði bert 4 oyru pundi fyrsta eg minnist, so bleiv hann settur til 4½ oyra ella 9 oyru kg. Skjótt skuldi ganga, menninir vóru ótolnir, teir skuldu skunda sær heim at sova; men seðilin vildu teir hava við heim. Ofta komu fleiri bátar í senn, sumt var seksmanna-før og áttamanna-før, tá var sundurbýtingin annarleiðis.

Motorbátarnir “Hanna” og “Dora” róðu út um várið. Tað bleiv annarleiðis býtt, og teir menninir hövdu kontrabók.

Eg minnist 9 motorbátar liggja á Buginum í senn um várarnar. 6 av teimum vóru hjá S.P. Petersen í Fuglafirði. Teir hevði Sámál Joensen uppsýni yvir, hann handlaði fyrri S.P. Petersen í nøkur ár. Bátarnir hövdu nøvnini eftir synunum hjá Sámál Petur: “Olaf”, “Hilmar”, “Sigurð”, “Jákup”, “Erhard” og “Erik”, og pápi leigaði ein motorbát úr Vági, sum æt “Slangan” afturat “Hannu” og “Doru”.

Tá tað var ringt veður, so bátarnir ikki kundu liggja á Leirvík, mátti stimast til Fuglafjarðar, aftan á at fiskurinn var ferdur við arabáti og kastaður upp á land tí eingin brúgv var. Ein ella tveir mans fóru til Fuglafjarðar við bátinum

og máttu síðani ganga aftur til Leirvíkar. Eingin vegur var at ganga eftir, og ljósið var ein flagermúslykt og seinri lummalýkt. Var útróðrarveður dagin eftir, mátti farast aftur eftir bátinum, so tað var eitt hart lív. Eg minnist báðar bátarnar hjá pápa slíta teym og reka á land, hvør sína ferðina. “Dora” fór heilt illa ta einu ferðina og mátti á beding. Seinri fór hon á land í Fuglafirði, og eg haldi ikki hon bleiv útaftur tikin. “Hanna” sakk á Leirvík seinri í 1933. Dánjal kom til Leirvíkar at dykka eftir motorinum. Hvat bleiv gjørt við motorin kann eg ikki minnst.

Pápi stríddist leingi við at fáa eina brúgv gjörda, so motorbátarnir kundu leggja at; men studningur fekkst ikki, og pengar vóru eingir ella lítillir. Men hann byrjaði álíkavæl og fekk gjørt so mikið, at motorbátur kundi leggja at á flóð.

Tá skipini komu heim, bleiv allur fiskurinn ferdur í land við róðrarbátum, borin niðanfrá á børum og stakkaður ovast í fjøruni og niðan á fiskastykkini. Tá var altíð nógv fólk og arbeiddu, tímalønin var 25 oyru hjá konufólki og 50 oyru hjá mannfólki.

Nú skuldi fiskurinn vaskast, tað var fyrri akkord, tað vóru konufólk, sum vaskaðu fiskin. Tær fingtu 1,75 kr. fyrri 100 stk. av stórum toski, og 1,50 kr. fyrri millumfisk. Tað bleiv talt um kvöldið, hvat hvør hevði vaskað. So var stakkað og saltað aftur um kvöldið. Tað bleiv gjørt fyrri tímaløn. Vit arbeiddu eisini sjálvi í fiski, bæði við at breiða fisk og taka saman og telja fiskin, ið konufólkið hevði vaskað.

Fyrsta skipið hjá Jóannes var Otario, sum ber liggur við bryggju hjá Thomsen á Tvøroyri. Jóannes keypti skipið í 1908 frá Absalon Jacobsen, Syðrugøtu, sum fyrr er umrøddur ber í blaðnum. Jóannes seldi skipið í 1917 til Vestmanna, og tað endaði med alla í Spanien sama ár.

Hendan myndin úr Leirvík er frá tíðini á leið tá Dora var fødd. Her lossa tey saltfisk, sum verður ferdur í land við bátum. Leyparnir eru belst brúktir til at bera fiskin, og tá hann fór avstað aftur var tað á sama bátt.

Mamma lærarinna, doyri og skúlin

Í 1922 doyði mamma, 46 ára gomul. Tá var eg 11 ár, Georg var 15 ár, Andrea 13, Hanna 8, Kristian 7 ár.

Tað var ein so stór sorg og broyting í okkara heimi. Mamma hevði verið lærarinna á ungum døgum. Hon hevði havt Fuglafjørð, Hellurnar og Leirvík

frá 1899 til 1905, tá tað bleiv sundurbýtt, og sjálvsagt tók hon við starvinum í Leirvík, har hon var gift í 1905. Hon var so bert lærari í 6 ár til

summarferiuna í 1911, tá bleiv eg fødd 30. august, og skúlin byrjaði aftur 1. september. Tá kom Andrias Joensen frá Gjógv at verða lærari í Leirvík.

Eg fór í skúla, tá eg var 6 ár. Tað vóru ca. 80 børn. Vit gingu annan hvønn dag í skúla, tað vóru 3 klassar. Tey elstu gingu mánadag, mikudag og fríggjadag frá kl. 8 til kl. 2. Fyrsti og annar klassi gingu týsdag, hósdag og leygardag. Annar klassi frá kl. 8 til kl. 12 og 1. klassi frá kl. 12 til kl. 2.

Í 1922 kom hendan stóra broyting. Andrias Joensen skuldi til Danmarkar á árs skeið, og bað mammu vera lærara fyrri seg hetta árið, og hetta jattaði hon.

Skúlin byrjaði sum vant 1. september. Andrea, sum gekk í 3. flokki, var í skúla, og eg og Hanna, sum gingu í 2. og 1. flokki, skuldu so í skúla dagin eftir. Men tá varð mamma sjúk, so vit vóru ógvuliga keddar. Kristian skuldi eisini byrja tann dagin, hann var knapt 7 ár, men har var einki at gera. Sjúkan var so álvarssom, hon lá heima nakrar dagar, læknin kom nakrar ferðir; men so fór hon á sjúkrahúsið í Klaksvík og doyði 22. september.

Tummas Nygaard kom so til Leirvíkar at vera lærari tað skúlaárið. Tá Andrias Joensen kom heimaftur broyttist skúlatíðin. Børnini blivu fleiri, ca. 90, so nú mátti 4 klassar bliva og ein lærari aftræt. Fía í Fjósi úr Havn, seinri gift við Magnus Andreasen úr Fuglafirði, kom at vera lærarinna. Nú mátti skúlatíðin broytast, við tað at bert ein skúlastova var, so vit komu at ganga í skúla til kl. 9 á kvöldi og bleiv deilt soleiðis upp: 1. og 2. flokkur gingu frá kl. 8-12 og kl. 12-2, so var døgurðatíð. 3. flokkur gekk 2 dagar um vikuna frá kl. 8-2 og tveir dagar frá kl. 3 - 9 á kvöldi, 4. flokkur gekk frá kl. 3 til 9, hinar 4 dagarnar um vikuna. Eg var tá í 4. flokki. Tað var ofta illfýsið í stormi og kava ella myrkri og regni. Eg hevði ikki so langan veg, og nógv vóru vit í fylgi, men tey, sum búðu longst vekk, vóru verri fyrri. Ofta

Skúlabørn í Leirvík í 1921. Merki er sett við tær triggjar systurnar. Tær eru frá vinstri: Andrea, Hanna (í myrkum kjóla) og síðani Dora (við hvítari sloyfu).

Framhald á næstu síðu

kundu vit mæta onkrum, sum kom við lykt (flagermús) eftir sínum børnum. Árið eftir, sum eg var farin úr skúlanum, bleiv tað broytt. Ein stova bleiv leigað afturat frá Óla hjá Guttormi, so nú noyddust børnini ikki at ganga í skúla um kvöldið.

Skúlabarnaferð til Danmarkar í 1925

Í 1925 boðaði amtmaðurin frá, at 100 skúlabørn kundu sleppa niður til Danmarkar frítt, bæði reisur og uppihald, við nýggja "Tjaldur". Tað bleiv, so deilt upp í tveir flokkar. Tey fyrstu 50 fóru í juli. Tey vóru øll farin um skúlaaldur, 14 og 15 ár, tey flestu úr Havn og Suðuroy. Fía í Fjósi, sum var lærarinna í Leirvík tá, fór við sum ferðaleiðari og 1 lærari, so nú máttu vit fáa ein lærara fyri hana í juli mánaði, tí vit fingi ikki feriu fyrr enn á Ólavssøku. Tað var Elvira Djurhuus úr Havn, sum kom fyri Fíu. Hon var bert 16 ár og hevði realeksamíu. Men hon var sjálv ein av teimum, sum skuldi sleppa niður sum skúlabarn, og "Tjaldur" skuldi sigla av Havnini tann 24. juli. Hetta var Andrias Joensen ikki so glaður fyri, men tað gekk, so hon fór. Eg og Elsa Joensen, sum sluppu við frá Leirvík, fóru við henni. Eg hevði ongantíð verið í Havn fyrr, og hon segði, eg skuldi búgva hjá henni, so tað kom væl við hjá mær. Elsa búði uppi á Sanatorium. Systur hennara "Mena" tænti har uppi tá. Hetta var 22. juli, so vit gistu 2 nætur í Havn. Eg skuldi keypa mær ymiskt, og skuldi fara til frisør at klippast. Eg keypti frakka frá Z. Heinesen fyri 25 kr. Hatt úr Søljuní fyri 6 kr., skógvar og sokkar, einar hvítar og einar brúnar skógvar. Elvira var við mær, so tað gekk alt, sum tað skuldi.

So nú kom dagurin 24. juli vit skuldu av stað. Tom Skaale, var fergu-

maður. Hann róði okkum umborð. Vit vóru 50 børn. Ein lærarinna var Elisabeth Vestergaard av Tvøroyri. Ein annar lærari var Símun Simonsen úr Nordagøtu, lærari í Nólsoy. Ja, so allir hinir passagerarnir, so tað vóru nógvir túrar hjá Tom tann dagin.

Vit komu umborð í Tjaldur. Heilsaðu upp á hvønn annan, vit vóru jú úr øllum ættum. Eitt og tvey og trý úr teimum minnu bygdunum, sjei úr Klaksvík, 5 úr Fuglafirði. Aldurin var mest 14 og 15 ár, onkur 16. Vit vóru 2 gentur, sum vóru 13 ár, og ikki heilt lidnar at ganga í skúla. Veðrið var gott, meðan vit sigldu niður. Vit blivu øll koyrd niður í lastina á Tjaldurinum, 25 gentur og 25 dreingir. Eitt

Christian, beiggi Doru.

forhang ella porsjer var hongt upp, sum skilarúm ímillum, so tað virkaði sum 2 rúm. Einkí wc ella vask var har, so vit máttu upp gjøgnum leyttan, tá tað skuldi ordnast.

Hetta bleiv mær ein óforgloymandi ferja. Vit komu í land av Tjaldur og inn í eitt stórt høli, har vit blivu deild upp, hvussu vit skuldu búgva privat. Vertirnir vóru allir komnir har fyri at taka ímóti okkum. Eg kom at búgva hjá eini vælhavandi familju, einum bókhandlara. Ung fólk við 2 børnum, 3 og 5 ár, og tey høvdu bil. Tá var tað ikki

hvørs mans ogn í Danmark heldur enn her hjá okkum.

Vit skuldu búgva 3 døgna í Keypmannahavn, og vit høvdu eitt bestemt pláss, har vit skuldu mætast. Vit fingi matpakka við okkum og vóru so úti fyrri dagin. Eg minnst tann fyrsta dagin. Vit vóru í Zoologiska hava, tað var ómetaliga interressant, veðrið var so gott og ógvuliga heitt. At síggja øll hesi ymisku djórini! Serliga var tað elefanturin og apurnar, sum eg helt vera tað interressantasta. Nú skuldu vit setast at eta matpakkan. Tað var egg og tomatir, tað hevði eg ikki sæð ella smakkað fyrr. Eg kundi ikki eta tað, so væl mær dámar egg, so kundi eg ikki eta breyðið heldur, men gav apunum alt, tí hesin smakkurin gekk gjøgnum allan matin, so tann dagin var eg svong. Eg segði tað so við tey, at tey skuldu ikki koyra tomatir uppá, men bara egg.

Vit vóru í slottum og kirkjum og sóu alt møgult, sum hevði nakað at týða. Hvønn morgun møttust vit kl. 9 og blivu avheintaði kl. 5 allar 3 dagarnar. Um kvöldið var man saman við teimum, sum man búði hjá. Hesi, sum eg búði hjá, vildu gera alt tey kundu fyri meg. Eitt kvöld í Tivoli. Hetta var alt so ófatiligt fyri mær, at síggja. Eg var eisini í rutchebananum - tá var eg bangin.

Eitt annað kvöld vóru vit í Sirkus. Har var so nógv at síggja, at tað var mest sum for nógv fyri meg. Ein tráður ella jarnstong var spent eitt langt strekki, har tveir mansgingu eftir. Teir møttust á hálvum veg so ómetaliga høgt uppi. So seinri fóru teir í kurvar at ganga í og møttust. Tað sá øtligt út at sita niðri undir. Eisini sóu vit hestar dansa eftir musikki, og gentur í ringum sveiggja í leysari luft. Nú sær mann hetta ym-

Hetta eru búsin á Brúsoyruni. Omanfyri hesi búsin var handilin hjá Jóannes. Brúnna á myndini lat Jóannes gera.

Elsa, sum giftist við Tummas Justinussen, var seinasta krambagentan hjá Jóannes. Tá tóku børnini hjá honum við. Men Elsa var eitt tiltikið skilafólk, og at rokna var hon framúr. Hendan myndin er frá umleið 1930, og síggja vit Elspu og Tummas saman við børnunum Eiriki og Elisabeth. Elisabeth síggja vit eisini í frásøgnini aðra staðni í blaðnum, tá nýggju bátarnir komu til Leirvíkar.

iska í sjónvarpinum, tá kennist eg við mangt, sum eg sá tá.

Í Juelsminde

Nú skuldu vit út ymiskar staðir í provinsina. Vit fingi eitt bræv við sum ferðaseðil, sum vit skuldu vísa fram. Tey flestu komu

at búgva á Sjælland og Fyn. Nøkur fá skuldu til Jylland, har var eg ímillum. Eg skuldi til Juelsminde, og tað var ein langur teinur.

Tey, sum eg búði hjá, fylgdu mær til tokið og søgdu, at eg skuldi altíð spyrja konduktørarnar, nær eg skuldi skifta, tí tað bleiv ofta. Vit skuldu fyrst koyra til Korsør, so sigla um Stórabelt, so aftur í tok og síðani sigla um Litlabelt. Tá var eingin brúgv komin um Litlabelt. Vit komu so til Fredericia og aftur at spyrja hvar nú. Jú, vit skuldu í tok til Horsens, og har skuldu vit bíða 1½ tíma til tokið til Juelsminde kom. Ja, tað var ein droyur túrur altíð at noyðast at spyrja hesar fyri mær

høgu harrar við gyltum snórum. Men tað mátti eg gera, tí konan eg búði hjá í Kjøpinhavn, segði við meg, at eg aldrin mátti spyrja nakran passager, tí so kundi eg blíva villeidd. Kl. var 4, tá eg kom til Juelsminde, og tá var eingin at taka í móti mær. Eg aftur at spyrja: Hvat nú? Øll fóru sín veg. Tá var eg bangin, og eg fór til hesar høgu harrar at vita, hvat eg skuldi gera. Eg vísti teimum adressuna. Konduktørurin rópti so á ein passager, sum ikki var komin so langt og bað hann fylgja mær. Vit komu inn í eina krambúð, bakaraforrætning. Eg segði hvør eg var, og bleiv væl móttikin. Tey kundu ikki fata, hví tey ikki høvdu fingið at vita, nær eg skuldi koma. Ja, tey vóru so góð við meg og kedd av, at eingin hevði verið í móti mær.

Gomul mynd úr Leirvík.

Bjargingarútgærð

á sjógvi og landi

Vit bjóða tað besta innan bjargingarbátar, bjargingarvestar, eldslokkjuútgærð, bjargingar og trygdarútgærð.

Umboð fyri kenda danska merkið "Viking".

- Bjargingarbátar
- Bjargingarnet
- Yvirlivilsdraktir
- Flótidraktir
- Bjargingarvestar
- Bjargingarkransar
- Epirbar/neyðsendarar
- Radartranspondarar
- Eldslokkjarar
- Eldávaringar
- Branddraktir
- Umvælingar
- Eftirlit

P/F Gummibátatænastan

Mannaskarð 4, Postboks 3223, 110 Tórshavn
Tel. 31 49 13, Fax 31 06 56, E-mail: gummibad@post.olivant.fo

MAN B&W Diesel A/S

Umboðið · Ernst Reinert

Alpaha Diesel motorar og eykalutir

Undir Glaðsheyggi 10
FO-100 Tórshavn · Faroe Islands
Tlf: +298 31 33 84 · Fax: +298 31 30 64

Við okkurt um 25.000 ymiskum vörum á hyllunum, stendur landsins størsta goymsla av eykalutum til taks hjá føroyska flotanum. Aftanfyri stendur eitt samtak av trimum føroyskum skipasmiðjum og einum mekaniskum verkstaði, ið hevur meir enn seksti ára royndir innan veitingar til skipaflotan – alt frá smærri umvælingum og viðlíkahaldi til um- og nýbygging av skipum.

Góðkendir tænastruvarar av:
Wärtsilä
Deutz-MWM
Scania & Valmet
Calleesen
Ulstein Brattvaag
ABB-Turbochargers
Desmi pumpum

stephanssons hús

P/F Tórshavnar Skipasmiðja
Tlf. +298 31 11 55
Fax +298 31 11 25
e-mail: info@faroeyard.fo

P/F Skipasmiðjan á Skála
Tlf. +298 44 11 55
Fax +298 31 44 25
e-mail: skala@faroeyard.fo

Vestmanna Skipasmiðja
Tlf. +298 42 40 10
Fax +298 42 40 05

Runavíkar Mekaniski Verkstaður
Tlf. +298 44 70 36
Fax +298 44 78 34

www.faroeyard.fo

**Vit hava
stórt úrval
av reiðskapi
til línuveiðu**

Vit framleiða:

Flótilínu ♦ Spunpolyesterlínu ♦ Reyða línu
Terylene/Danlinelínu ♦ Reina Terylenelínu
Hvítar, reyðar, bláar og svartar teymar nr. 4-20

Línurnar fáast úr 3,5 til 9 mm. Longd millum svøvlarnar eftir ynski.

Teymarnir fáast órippaðir ella rippaðir við húkum í ymiskum støddum.

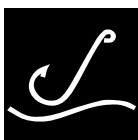
Vit hava eisini klæðir til fiski- og arbeiðsfólk frá innast til uttast.

♦♦♦**vælkomin inn á gólvið**

SNØRISVIRKIÐ

í Klaksvík

Tel. 455254 - Fax 457254
www.snorisvirkid.fo

TEYMAVIRKIÐ

í Runavík

Tel. 473000 - Fax 473001
www.teymavirkid.fo

Blákrossheimið

Blákrossheimið er ein viðgerðarstovnur fyri rúsdrekka- og rúsevnismisnýttarar og avvarandi teirra.

Hevur tú ella onkur tú kennir trupulleikar við rúsdrekka ella rúsevnum, ert tú vælkomin at seta teg í samband við Blákrossheimið á tlf. 315575, sum svarar alt samdøgrið.

Vit kunnu m.a. bjóða...

- **avrusan og viðgerð**
- **einstaklinga samrøður (ambulant viðgerð)**
- **samrøður saman við familjuni (familjuviðgerð)**
- **eftirviðgerð - búpláss í búfelagsskapi**

Øll starvsfólkini á Blákrossheiminum eru yrkisfólk og alt fer sjálvandi fram í trúnaði.

Vit vilja fegin hjálpa tær

Blákrossheimið
Lynggøta 12

FO-100 Tórshavn
Tlf. 31 55 75

Upprit um lögtingslóg um afturbering til føroyskt skrásett fiskiskip á rækjuveiðu

Í seinasta blað høvdu vit eina lýsing av málinum um, hvørt ætlaða lógin um eina FAS-líknandi skipan fyri rækjuskip er í stríð við altjóða rætt, og har vit kundu vísa á, at niðurstøðan hjá løgmannsskrivstovuni var ivasomu.

Felagið Rækjuskip hevur eisini biðið ein serfrøðing í altjóða rætti, Halgir Winther Poulsen gera eitt upprit, sum ber á sama borð. Niðurstøðan er greið: okkara heimligu politikkarar hava fulla heimild til sjálvir at taka støðu í hesum máli.

Vit endurgeva brot úr frágreiðingini hjá Halgir:

1. Niðurstøða

Tað er lítið sum talar fyri, at uppskotið til lögtingslóg um afturbering til føroyskt skrásett fiskiskip á rækjuveiðu, er í stríð við altjóða rætt, sum umboðaður av WTO: Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, ella skuldi borið í sær vanda fyri móttiltøkum frá øðrum WTO-limalondum móti føroyskum rækjuútflutningi.

2. Inngangur

Tann spurningur hevur verið reistur, hvørt uppskotið til lögtingslóg um afturbering til føroyskt skrásett fiskiskip á rækjuveiðu er í stríð við altjóða rætt.

Endamálið við omanfyri nevnda uppskoti til lögtingslóg er, sum sagt verður í viðmerkingunum, “at geva føroysku rækjuvinnuni andahjálp í eitt avmarkað tíðarskeið, meðan arbeiði verður við at bota um veiðurættindi hjá vinnuni...”

Tað er alment kent, at fiskivinnan sum heild verður munandi stuðlað í flest øllum londum, sum hava eina fiskivinnu av nøkrum týðningi. Hesin stuðul verður veittur á ymiskan hátt, t.d. beinleiðis studningur til reiðarí ella fiski-ídnaðin sum heild, treytadur av útflutningstølum, flutning- og farmastuðul til útflutnings, undantøka ella afturbering av skatti og øðrum gjøldum, ávísir frádráttir av útreiðslum, ið beinleiðis hava samband við útflutning, ymiskar kreditskipanir, osfr. (sí annex I til WTO sáttmálan, ið verður gjøllari viðgjørdur niðanfyri).

Mett verður, at samlaða árliga virðið av allari heimsins fiskiveiðu er uml. 56 mia. \$ (uml. 320 mia. kr.) og at árligu stuðulsskipanirnar tilsamans útgera 14-20 mia. \$ (uml. 80-114 mia. kr.), tvs. svarandi til uml. 25-30 % av samlaða veiðuvirðinum.

Tey lond, ið lata størsta stuðulin, eru Japan við uml. 2-3 mia. \$ (11-17 mia

kr.) árliga, ES við uml. 1,4 mia. evrum (uml. 10 mia. kr.) árliga, USA við uml. 1 mia. \$ (uml. 6 mia. kr.) árliga og Rusland við 600 mió. \$ (uml. 3,4 mia. kr.).

Atfinningar móti fiskivinnustuðli byggja á tvey ymisk sjónarmið: Fyri tað fyrsta verður mettt, at stuðulin medvirkar til ovur-fisking og partvísa niðurfisking av týðandi fiskastovnum í flestu høvum. Harumframt verður funnist at, at hesin stuðul avlagar kappingina á heimsmarknaðinum við sølu og keypi av fiski og fiskavør-um.

3. Uppskotið til lögtingslóg um afturbering til føroyskt skrásett fiskiskip á rækjuveiðu

Sambært viðmerkingunum er endamálið at veita teimum skipum, ið enn eru eftir í rækjuveiðu í Føroyum, eina skipan, ið líkist galdandi FAS afturbering av skatti í eitt 2 ára skeið. Mett verður í viðmerkingunum, at afturberingin í 2005 verður uml. 11 mió. kr., harav landskassin ber uml. 6,5 mió. kr. og kommunurnar uml. 4,5 mió. kr.

Í sambandi við spurningin um hvørt lógin kann haldast at vera í stríð við WTO skipanir er vert at hava hesi viðurskifti í huga:

1. Stuðulin er tíðaravmarkaður til 2 ár og fellur burtur av sær sjálvum, tá tíðarskeiðið er runnið.

2. Stuðulin er avmarkaður í peningaupphæddum.

3. Skipanin er objektiv, soleiðis at skilja, at tað ber til greitt í lógin at siggja, undir hvørjum treytum og við hvørjum upphæddum stuðulin verður veittur hvørjum einkultum reiðaríi.

4. Stuðulin er gjøgnumskygdur, soleiðis at skilja, at treytirnar fyri at fáa stuðul og reglurnar fyri útgjalding eru greitt orðaðar í sjálvari lógin.

5. Stuðulin hevur til

endamáls at veita eina avmarkaða hjálpin í eitt avmarkað tíðarskeið til ein ávísan part av fiskiflotanum, “meðan arbeiði verður við at bota um veiðurættindini hjá vinnuni og samskipa veiðumøguleikarnar hjá øllum fjarfiskaflotanum, soleiðis at søguligu rättindini kunnu verða varðveitt og gagnnýtt mest møguligt” (sí viðmerkingarnar til lógarsuppskotið), og er ikki beinleiðis knýttur at viðurskiftum, ið hava við útflutning av veiðuni at gera. Stuðulin verður veittur sama um veiðan verður seld í Føroyum ella útflutt.

Halgir greiðir síðani frá orðingunum í WTO sáttmálanum og heldur fram:

Eftir hesi orðing at døma, er tann ætlaði stuðulin til rækjuskipini neyvan serstakur, tá treytirnar og tær gjøllari reglurnar í lógin verða havdar í huga. Her kann verða viðmerkt, at sambært grein 2.1 (c) í sáttmálanum, verður ásett, at í viðgerð av spurninginum um, hvørt ein stuðul er serstakur ella ikki, skulu atlit havast fyri, í hvønn mun vinnulív og fíggarviðurskifti í viðkomandi landi eru fjølbroytt ella ikki, eins væl og støddin á studninginum og tað tíðarskeið hann er galdandi.

Hertil er vert at viðmerkja, at meðan WTO reglur um kapping vanligar hava atlit til kapping landa millum, tykist sum reglan í grein 2 hevur atlit at innanlendis kapping. Høvuðsgrundsjónarmiðið í hesi reglu er, at ein skipan, sum avlagar tilluting av stuðli, millum innlendis kappingarneytar, eigur at verða regulerað. Ætlanin við hesum er helst, at WTO ikki vil leggja seg út í generell innlendis skatta-ella umfordeilingarmál, men heldur ansa eftir, at ávís virki ella vinnugreinir ikki fáa sersømdir, ið kunnu avlaga altjóða handilin.

Í tann mun tann ætlaði stuðulin til rækjuskipini

má metast at hava tílíka avlagandi ávirkan innlendis í Føroyum, kemur stuðulin helst undir grein 2 í WTO sáttmálanum. Havandi í huga, at annar stuðul er til fiskivinnuna, ið verður lutaður til allan flotan og at tað í hesum forinum snýr seg um eina reiðiliga lítla upphædd í eitt avmarkað tíðarskeið, er kortini neyvan væntandi at WTO fer at hava serligan áhuga fyri hesum.

Síðani verða útgreinaðar tær reglur sum eru fyri stuðul.

Samanumtikið er tað sostatt lítil ivi um, at tað fyrst og fremst er útflutningsstuðul, ið WTO sáttmálin hevur atlit til.

Í grein 4 verða tiltøkini móti tilíkkum bannaðum stuðli viðgjørd og sambært grein 4.1 kann einhvør limur í WTO, sum hevur grund til at halda, at ein annar limur veitur bannaðan stuðul, biðja um samráðingar við hendan limin. Saman við áheitanini um samráðingar, skal limurin leggja við prógv um, at tilíkkur stuðul er veittur. Limur, ið verður lagdur undir at veita bannaðan stuðul, skal fara í samráðingar við hin skjótast gjørligt og um felags avtala ikki er fingin í lag innan 30 dagar, kann ein og hvør limur, ið tekur lut í samráðingunum, senda málið til kærunevndina hjá WTO, ið annaðhvørt sjálf kann taka sær av málinum ella seta eina serliga nevnd til tess. Nevndin kann veita sær ráð hjá einum bólki av serkøn-um, sum eftir at hava vent sær til viðkomandi limir, skal koma við einari frágreiðing um hvørt tað snýr seg um bannaðan stuðul ella ikki.

Eftir at hetta tilfar er fingið til vega, skal kærunevndin gera eina endaliga frágreiðing, sum so verður send viðkomandi limum. Um studningurin verður funnin at vera bannaður, skal nevndin ráða til, at viðkomandi lima-

land tekur studningin avuttan drál. Reglur eru eisini um appellmøguleika. Verður tilráðingin hjá kærunevndini ikki fylgd innanfyri tað tíðarskeið og sambært teimum av kærunevndini uppsettu treytum, skal kærunevndin heimila tí limalandinum, ið setti fram kærana, at taka “appropriate countermeasures”, ella hóskandi móttiltøk. Heri liggur, at tey tiltøk, ið viðkomandi limur kann taka, eiga at standa í mun til tann “ólógliga” studningin.

Sum nevnt frammanfyri, fevnir WTO sáttmálin um alt útflutningsvirksemi við undantak av landbúnaðarvørum, og sostatt eisini um fiskivinnu. Sáttmálin hevur tó avmarkaðan týðning fyri fiskivinnustuðul, ið sjáldan verður veittur sum beinleiðis útflutningsstuðul. Afturat hesum kemur, at hóast fiskivinnustuðul í altjóða høpi verður veittur í størum upphæddum, er hetta lítið at rokna mótvegis øðrum stuðli, eitt nú til landbúnaðarframleiðslu og ídnaðarframleiðslu. Endiliga er ein stórir partur av tí stuðli, ið verður veittur, veittur av londum, ið annaðhvørt eru menningarlond ella lond, ið eru ógvuliga heft av fiskivinnu. Í tilíkkum for-um verður ikki tikið so hart um stuðul, ið ikki er beinleiðis útflutningsavlagandi.

b) Átalubarur studningur (“Actionable Subsidies”)

Um so er, at ein WTO-limur metir, at tann ætlaði stuðulin annaðhvørt skaðar innlendisídnaðin hjá viðkomandi landi (a), ella skaðar áhugamálini hjá viðkomandi landi álvarsliga (c), kann viðkomandi limaland leggja málið fyri WTO.

Tað er helst ilt at ímynda sær, at ein so avmarkaður stuðul sum tann ætlaði rækjustuðulin í eitt tvey ára skeið, skal kunna hava so álvarsliga ávirkan á

innlendisviðurskiftini hjá einum øðrum limalandi.

Velur eitt limaland at kæra Føroyar inn fyri WTO, skal viðkomandi land prógva, hvønn skaða stuðulin hevur volt viðkomandi landi. Próvbyrðan er tung: Umframt at leggja fram prógv fyri skaðan, skal landið eisini vera ført fyri at prógva, at beinleiðis samband er millum henda skaða og tann stuðul, ið verður sagdur at hava volt skaðan. Serliga hvat viðvíkur fiskivinnustuðli hevur tað víst seg sera torført at koma ígjøgnum við kær-um um stuðul sambært grein 5.

Reglurnar um viðgerð av kærnum eru at finna í grein 7 í sáttmálanum og kæraviðgerðin er í stóran mun samráðingar millum kærandi landið og landið, ið sigst hava volt skaðan. Um so er, at viðkomandi land bjóðar sær til at avmarka skaðan mótvegis kærandi landinum, kann stuðulin verða varðveittur.

Í grein 7.9 er ásett, at um eitt limaland ikki hevur tikið neyðugu stig til at beina burtur skaðiliga árin av einum studningi innan 6 mánaðir eftir at kærunevndin hevur gjørt sína frágreiðing, skal nevndin heimila kærandi landinum at seta móttiltøk í verk, ið eru sambærilig við støddina á tí skaðiliga árin, sum staðist hevur av studninginum.

Tað verður sostatt ikki eftir grein 5 um átalubar-ann studning talan um at taka studningin av, men at rinda um skaðiliga árin, ið á kærandi limalandið, og bert tað.

Higartil er, eftir hvat til ber at fáa at vita, einki kærsmål um fiskivinnustuðning viðgjørt og avgjört eftir hesum reglum.

Sum tað skilst frammanfyri, letur WTO sáttmálin upp í hendurnar á limalondunum at hava eyguni við og mótmæla møguligum útflutningsstuðli, bæði tá tað snýr seg um út-

flutningsstuðul sum heild og serstakliga fiskivinnu-stuðul.

Til tess at gera hetta eftirlit møguligt, er ásett í grein 25 í WTO sáttmálanum, at øll limalondini hava skyldu til at boða frá íverksettum stuðli, ið lýkur treytirnar eftir grein 1 í sáttmálanum. Hesar fráboðanir skulu latast WTO innan 30. juni á hvørjum ári og skulu vera so greiðar og gjølligar, at tað ber til at meta um handilsárinini, ið viðkomandi stuðul kann haldast at hava ella fáa.

Hesar reglur verða, eftir hvat WTO sjálvt sigur, serdeilis illa yvirhildnar av limalondunum. WTO brúkar so sterk orð sum at finnast at “tí ómetaliga dráli, ella fullkomiliga broti á krøvini um fráboðan, sum meirilutin av limunum sýna”. Sambært eini meting hjá WTO, er sannlíkt at ikki minni enn 90 % av fiskivinnustuðlinum verður ongantið fráboðaður WTO sambært galdandi treytum.

5. Lógaruppskotið um rækjustuðul og WTO sáttmálin - samanumtøka og niðurstøða

Spurningurin er nú, um lógaruppskotið um rækjustuðulin er í andsøgn við “altjóða rætt”, sum í hesum sambandi helst er at skilja sum frammanfyri nevndi WTO sáttmáli um kappingaravlagandi útflutningsstuðul.

Niðurstøða mín er tann, at tað er lítið sum talar fyri, at uppskotið til lögtingslóg um afturbering til føroyskt skrásett fiskiskip á rækjuveiðu, er í stríð við altjóða rætt, sum umboðaður av WTO: Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, ella skuldi borið í sær vanda fyri móttiltøkum frá øðrum WTO limalondum móti føroyskum rækjuútflutningi. rundgevingarnar fyri hesi niðurstøðu

eru í høvuðsheitum hesar:

- Sum frammanfyri greitt frá, er tann ætlaði stuðulin ikki beinleiðis knýttur at útflutningsúrslitinum hjá rækjuflotanum. Harafturat kemur, at stuðulin í peningi og tíð er sera avmarkaður, og at tey 5 skipini, ið eftir eru í føroyska rækjuflotanum, ikki fiska størri nøgdir enn svarandi til einar 30 mió kr. í árligum söluvirði fyri hvørt skipið, ella tilsamans einar 150 mió kr.

- Príslegan á rækjum á altjóða marknaðinum verður ásett sum eitt úrslit av útboði og eftirspurningi. Tann ætlaði stuðulin til føroysku rækjuskipini er av einari sovorðnari stødd og er so avmarkaður, at tað er ógvuliga lítið hugsandi, at hann skal kunna hava nakra ávirkan yvirhøvur á altjóða prísleguna av rækjum. Afturat hesum kemur, at samlaða veiðan av kalvatnsrækjum er eitt úrslit av TAC, settum av strandalondum og millumlanda fiskiveiðuumsitingarstovnum, og um føroysku rækjuskipini ikki vóru í vinnuni, hevði veiðunøgd teirra bert verið veidd av øðrum, soleiðis at samlaða framboðið hevði verið tað sama. Tað er sostatt torført at fáa eyga á, hvørja kappingaravlagandi ávirkan hesin studningur yvirhøvur kann fáa á altjóða rækjumarknaðin.

- Soleiðis sum forboðið móti studningi er orðað í grein 3 í WTO sáttmálanum, er reiðiliga eyðsæð, at tað sum WTO fyrst og fremst hevur áhuga í og sáttmálin bannar, er útflutningsstuðul, ið hevur avlagandi ávirkan á kappingina millum tey lond, ið eru sáttmálapartar,

og í útgangsstøði ikki studningur, ið einans kann ávirka innlendis kappingarviðurskiftini í limalandi. Hetta fær týðning fyri metingina av, at studningur ikki má vera serstakur sambært grein 2 í sáttmálanum. Í hesum sambandi eigur eisini at vera havt í huga, at sambært grein 2.1 (c), skal, í sambandi við avgerð av hvørt ein studningur er einstakur ella ikki, atlit havast fyri, í hvønn mun vinnulívið og figgjarviðurskiftini í viðkomandi landi eru fjølbroytt ella ikki, eins væl og støddin á studningum og ta tíð, ið hann er galdandi.

- Støddin av afturberingini og treytirnar fyri útgjalding av studninginum eru greidda orðað í lógini, ið sostatt er sera gjøgnumskygd. Hetta eru eisini viðurskiftið, ið dentur verður lagdur á í sambandi við meting av, hvørt ein stuðul er “lógligur” ella ikki.

- Endamálið við ætlaðu lógini er ikki at veita útflutningsstuðul, og stuðulin er ei heldur treytaður av, at rækjurnar verða útfluttar.

- Sum frammanfyri greitt frá, letur sáttmálin upp í hendurnar á limalondunum at fylgja við, átala og prógva, um tey meta at nakað av londunum fremur kappingaravlagandi stuðul til vinnulív sítt.

- Tað er lítið hugsandi, at nakar annar sáttmálapartur í WTO hevði kent seg gingnan so nær av einum so avmarkaðum stuðli til ein part av føroyska fiski-flotanum, sum talan er um, at viðkomandi sáttmálaland hevði ómakað sær at tala at.

Myndirnar hjá Lisu

Í røðini um Lisu við Keldu hava vit havt nógvar forvitnisligar myndir. Ein av hesum var av Eliseus í grind, og var henda myndin í seinasta blaði. Á myndini var eisini ein smádrongur. Hesin var Kaj Kallsberg, sum er ættaður úr Klaksvík, men sum hevur verið kommunulækni í Havn í nógv ár.

Ein onnur mynd var av manningini á “Gunhild” í 1911. Eftir tí vit hava fing-

ið upplýst er maðurin í aftara raðnum uttast t.v. Jógvan Johannesen, á

Grund, og tann í miðjuni, Símun Joensen, Uppi á Garði, báðir av Strondum.

Nú er tað rætta NEYÐ-LJÓSIÐ komi

Black-Out ella í neyð. Hvar er ljósið, tá ið tað er?

HER

Lyktin uttan battari

Lyktin er vatntøtt

Lyktin flýtur

Lyktin hevur ON/OFF. Knøtturin er ein magnet

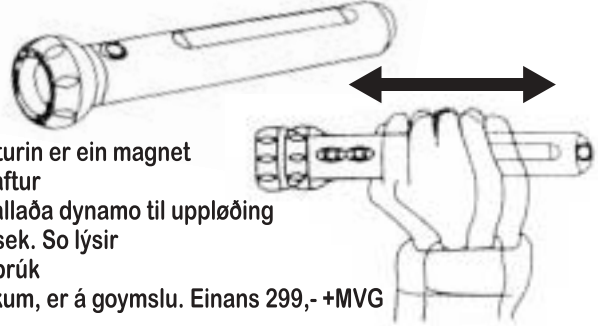
Lyktin kann altíð uppløast aftur

Lyktin hevur innbygda sokallaða dynamo til uppløðing

Lyktin skal rýstast í ca. 15 sek. So lýsir

Lyktin er alla tíðina klár til brúk

Lyktin kann keypast frá okkum, er á goymslu. Einans 299,- +MVG

Sp/f Contrive Jsp Ltd.

FO-700 Klaksvík, Tlf.: 455244 - 214244, Fax: 456945

Ristast í ca. 15-30 sek.
So lýsir.

Stjóri til Tjóðpall Føroya

Lýst verður eftir stjóra at seta frá 1. februar 2005 ella skjótast til ber.

Stjórín kemur at hava listarligu ábyrgdina og skal standa fyri menningini av Tjóðpalli Føroya í samstarvi við leiklista- og mentanarakið í Føroyum.

Førleikakrøv

Vit vænta, at umsøklarar hava visionir um at menna leiklist í Føroyum og neyðuga førleikan at leggja framtíðar ætlanir fyri Tjóðpall Føroya.

Umsøklarar skulu hava:

- leiklistarliga útbúgving ella royndir innan leiklist
- leiðslu- og samstarvsevni
- innlit í figgjarviðurskifti og fyrisiting

Løn- og setanartreytir

Starvið verður lønt samsvarandi 36. lønarflokki hjá Tænastumannafelagnum, tó uttan at vera tænastumannastarv. Stjóra-skeiðið er í mesta lagi 5 ár í senn.

Meiri fæst at vita

um starvið við at venda sær til Anniku Sølvará, forkvinnu í Leiklistaráðnum á telefon 35 25 04 ella annikas@setur.fo.

Umsóknir

Umsóknir við grundgevingum, prógvum, CV og møguligum viðmælum skulu stílast til Leiklistaráðið í seinasta lagi 20. desember 2004.

Leiklistaráðið

Postrúm 212

FO-110 Tórshavn

att. Annika Sølvará

Tjóðpallur Føroya er almennur stovnur, skipaður við Løgtingslóg nr. 68 frá 2. mai 2003. Játtanin til Tjóðpallin er 2,4 mió kr í 2004.

Tjóðpallurin skal sambært lógini

- í virkseminum leggja dent á føroysk verk á dygdargóðum listaligum stóði eins og stovnurin skal framfæra klassisk so væl sum nútímans altjóða verk
- geva borgarunum í øllum landinum eitt breitt og dygdargott tilboð av leiklist - sjónleiki so væl sum aðrar palllist
- tryggja sjónleikarum, dansarum og øðrum leikhússtarvsfólki hóskaðar arbeiðsmøguleikar til tess at menna yrkisførleikar teirra
- skipa fyri leiklistaligum útbúgvingum og eftirútbúgvingum
- fremja og menna yrkis- og áhugaleiklistina í Føroyum.

Lógarteksturin við viðmerkingum liggur á heimasíðu Løgtingsins: www.logting.fo/logtingsmal/logtingsmal02/vanlig%20tingmal/093.02%20tjodpallur%20foeroey.htm

Úr Keypmannahavn til Føroyar í 1921

Ferð við sluppini “Sæborg”

Ofta hava føroyingar havt tað buldrasligt á sjónum. Men kortini hevur tað eisini verið stuttligt, sum hesa ferðina, tá Janus Djurhuus var við. Hesa samrøðu við skiparan hevði Hans David Petersen, kennari í Klaksvík.

Skipari á hesari ferð, tá J.H.O. Djurhuus var við, var harra Jens Pauli Hansen, Klaksvík, ið millum manna vanliga er nevndur Palli í Vátutoft. Sluppin hevði uppvigað saltfiska-veiðu sína í Keypmannahavn.

Palli í Vátutoft var føddur í Klaksvík 9. juli 1882, og hevur hann givið hesa frágreiðing í november mánaði í 1968, og er hon fest á pappírið soleiðis, sum hann hevur greitt frá.

“Vit fóru úr Keypmannahavn 1. júlídag í 1921, og máttu vit seta inn í Skagen fyrri illveður. Hetta var 4. júlídag. Har var skipið liggjandi fyrri at kroka undan hesum óveðri til 5. januar.

Við á ferðini var Janus. Jóláaftan var hann umborð hjá okkum og bað um loyvi at sleppa við heim til Føroya, og tað játtaði eg honum beinanvegin.

Beint áðrenn siglt skuldi verða, ringdi eg til ein tollara, ið búði úti á Bispebjerg og bað hann koma umborð at játta, at øll papír og innsiglið, har okkara tollvørur lógu, vóru eins og kravt varð. Í sama viðfangi kom Janus, og honum fylgdu Jóannes Gaard og Steingrim Winther.

Stutt aftaná varð farið til sjós, og ein sleipibátur togaði okkum út um frá

Mynd av Seglbúsinum í Klaksvík. Teir sum vit vita um eru frá vinstri: 1. Malvinus Hansen, í Vátutoft, 2. er helst Peili hjá Jógvan Segl. 3. Jógvan (Segl) Joensen. 4. Hans Erik Olsen. Tað vóru hesir báðir sum grundaðu reiðaravirkið Joensen & Olsen. 5. (standandi) Palli Hansen, í Vátutoft. Beiggi nr. 1. Nr. 7 er helst sonur Doreus Hvidbro. Um nakar veit um binar vija vit fegin frætta.

Asiatisk Plads. Jóannes Gaard, ið fylgdi við okkum út um havnina, fór í land aftur við hesum sleipibáti.

Vit fingi góðan byr norður gjøgnum Oyrarsund, men vindurin vaks skjótt og barometrið fall. Tað sá út til illveður. Janus gekk tíðum og hugdi at barometrinum “hvussu tað skikkaði sær”. Skoytt kann verða uppi, at eg hevði fingið frá umboðsmanni reiðarans, Chr Nielsen æt

hann, eina flösku av whiskey og ein hálvan kassa av sigarum. Bæði fingi bráan enda, og hýrurin var har eftir.

Tá vit komu fram við Kronborg var nógvur vindur, og mundi hon tá ganga um 9 míl. Tá var Janus í góðum skørum. Hann gekk og mól aftur og fram á dekkinum. Eg minnst, at hann tá spurdi meg, hvussu leingi eg helt ferðin til Føroya fór at taka, um vindurin fór at vera til vildar eins og nú. Eg skjeyt uppá okkurt um 5 samdøgur.

Tá vit um tveytíðina, náttina millum 1. og 2. júlídag, sigldu fram við Anholt, var veðrið so ringt, at vit máttu leggja til fyrri at repa stórseglið og mesanin. Tað gekk væl av sjógv á dekkið, og hon lá nógv yvir.

Ætlanin var at sleppa sum skjótast norður um Skagen, og tí fóru vit aftur at sigla beinanvegin, tá ið repini vóru íkomin, men kl. 6 á morgni annan júlídag, máttu vit leggja til aftur fyrri at taka annað rep í. Vit komu nú skjótt norður móti Skagen, men tá stakk hann vesturum við enn størri vindmegi, út móti orkan. Har lógu vit so í tvey samdøgur og

vardu okkum móti veðrinum, men tá var Janus farin í koyggjuna, og var hann vorðin ringur av sjóverki. Knappliga var stilli, og tá vóru vit ríknir inn í víkina, (Oslofjørðin - soleiðis málbar Palli seg), men tá kom eitt lítið fleyr. Vit vendu skipinum, so tað aftur kom at liggja móti Skagen. Um kvøldið brendi hann á aftur av vestri.

Vit høvdu otað okkum upp undir fyrskipið við

Skagen, og hann var blíðkaður so mikið nú, at eg legði til merkis, at útróðr-arbátar komu út frá Skagen, eini 100 í tali, men eg hevði kortini varhugan av, at teir mundu ikki halda líkindini vera nóg góð, tí teir vendu inn aftur næstan beinanvegin. So var, tí ódnin kom.

Veðrið var av tí allarversta, tá vit høvdu siglt okkum inn millum Grenen og fyrskipið. Tá var einki annað hjá okkum at

gera enn at halda inn móti havnini.

Tá Skagen var aftan tvørs, lögdu vit bakk inn móti Albækvíkini. Hetta var fjórða júlídag. Klokkan var átta á morgni, tá vit lögdu stiltuttan fyrri sjálvt havnarinnlopið, og vit samráddust um, hvat nú var best at gera, tí veðurlíkindini vóru av teimum allarringastu.

Um middagsleitið fór eg niður undir at skaffa, men áðrenn eg fór bað eg bestamannin koyra loðsflaggið upp, og so skjótt hevði loðsurin borið at, at eg var ikki liðugur at skaffa, tá hann legði at borði, og bað okkum seta inn. Loðsbáturin fylgi aftaná okkum, og loðsurin tók sjálvur róðrið hjá okkum. Vit sigldu skipið inn í havninauttan óhapp. Loðsurin helt fyrri, tá ið bundið var, at vit vóru komnir í havn í evstu stund, tí hann brann á aftur av landnyrðingi. Uttanfyrri hevði ikki verið liggjandi, langt frá tí.

Tá ið bundið var, kom Janus upp, og hýrurin á honum var óføra góður, skemtingarsamur sum altíð. Vit lógu í Skagen til 5. januar.

Meðan vit liggja í Skagen sigur Janus ein dagin, at hann helst mundi vera ein annar Jónas, ið óeydnan fylgdi á sjónum, og tí helt hann tað vera klókast og beinast fyrri okkum

Palli sum yngri.

Palli sum nærur 80 ára gamal saman við abbadótrini Anna.

allar, at hann slapp sær í land og suður aftur til Keypmannahavnar. Hann skoytti uppí: “Eg eri eins og Johan Rimmarsen: Snekken ligger på landet, og græsset under hende gror.....”

Janus eins og mongum lesandi føroyingum tørvaði pening, og tá eg sjálvur ikki hevði meira enn neyðugt var, kundi eg tíverri ikki hjálpa honum í so máta. Tann pening eg hevði, mátti eg nýta allan sum hann var til útreiðslur har á staðnum, havna-pening o.a. Tað var ógvuliga smátt við peningi í teimum árunum.

Janus ringdi til Keypmannahavnar og bað um peningahjálp. Tað, hann bað um, fekk hann beinanvegin við eini postávísan, men seinni fór Janus aftur á posthúsið við teirri somu peningaupphædd og sendi hana aftur til Keypmannahavnar.

Áðrenn Janus lat peningin frá sær hevði hann fingið selt til ein av mann-ingini eina riflu og ein revolvera, ið hann kom umborð við, tá vit fóru úr Keypmannahavn. Maðurin, hann seldi hetta til, var Guttorm Matras av Viðareiði. Hetta var nóg mikið til at betala ferðina til Keypmannahavnar við.

Eg minnst eisini til, hvussu avbera kammeratligur Janus var, og vit gingu eisini ofta saman í Skagen og tosaðu vit sjálvandi um mangt og hvat. Ein dagin komu vit inn á sjómansheimið har, og har vóru nakrar ungar gentur, ið kendu nakrar føroyskar gentur, ið tær ætlaðu at skriva bræv til. Hetta fortelja tær Janus, og tá sigur hann: “So skulu tit royna at skriva á føroyskum”. Tær søgdu sjálvandi sum var, at tað dugdu tær ikki. Janus beyð sær tá til at skriva fyrri tær, og tað gjørdi hann eisini á sín stuttliga máta. Hetta vóru tær ógvuliga fegnar um og eisini fyrri okkum var hetta ein hugnalig løta.

Sum sagt vit sigldu aftur úr Skagen tann 5.januar og henda sama dag fór Janus aftur til Keypmannahavnar. Mær er sagt, at Føroyingafelag helt nýggjársvetslu har. Tá Janus knappliga trein inn, sótu menn og prátadu um, at “Sæborg” var burturgingin. Janus slær út við hondini, tá hann heilsar teimum og sigur: “Ja, skipið fórst, men eg svam í land, og eg var tann einasti sum bjargaðist”.

Komnir aftur á Klaksvík, ringdi kona Janusar, Anna í Hvannasundi, til mín og spurdi meg, um Janus var við á ferðini. Men eg segði henni sum var, at hann var farin í land í Skagen, og tað gleddi hana at frætta, at einki var hent honum.

Seinni partur av heimferðini gekk annars væl, til vit komu norður um Hetland. Tá fingur vit av ringasta veðri, eg nakrantíð havi upplivað. Tá ið vindurin linkaði og hann kom av landnyrðingi, lögdu vit móti Føroyum og komu inn í Skorina tann 12.januar. Sum eitt dømi um, at ferðslan á sjónum tá ikki var so stór eins og nú, kann eg nevna, at Andreas Joensen, bóndi í Gerðum, hevði sæð síðuljós á skipi, ið fór tvørtur um Borðoyarvík, og hann ivaðist ikki eina løtu í, at tað vóru vit. Hann fór beinanvegin út til konu mína í Víkunum at bera henni tey tíðindi, at nú kom “Sæborg” og so var.

Undir hesari samrøðuni fortaldi Palli eisini, at bróður Janusar, Hans Andreas, í 1911 kom til Føroya úr Keypmannahavn við sluppini “Phebe”, sum eisini var seglskip uttan hjálpmotor. Handilin úti í Klaksvík átti bæði Sæborg og Phebe. Tað var á hesi heimferð Hans Andreas yrkti: “Heysið mesan og stórseg! Nú heim eg sigla vil”. Skiparin á Phebe var Símun í Heimistovu (Simon Olsen).

Nýggja uppboðssølan komin undir land

Aftaná nógv forarbeiði er nú komið undir land við at skipa eina nýggja uppboðssølu, sum stórt sæð øll vinnan kemur at eiga og reka.

Tann upprunaligi Fiskamarknaður Føroya (FMF) var settur á stovn í 1992. Aftan á eina trupla byrjan hevur hann havt stóran týdning fyri prísásetingina av ráfiski í Føroyum. Tann prísur, sum hevur verið latin her, er tað nærmasta vit hava verið “røttum” prís sum til fiskimenn og skip. Umleið helvtin av ráfiskinum hevur verið seldur beinleiðis um fiskamarknaðin, og prísurin fyri restina hevur verið tengdur at hesum prís sum.

Høvuðspartaeigararnir í FMF eru privat virkir inn- an bæði sølu og keyp av fiski. Harafturat eru Føroya Fiskimannafelag og Tofta Arbeiðarafelag, sum er stórt partaeigari.

Fyri nøkrum árum síðani kom tað sjónarmiðið fram, at tað rættasta hevði verið, um vinnan sjálv átti fiskamarknaðin, og hon tí eisini hevði ábyrgdina av honum. Mett varð, at hóast keyparar og seljarar eru mótpartar, so skuldu teir í hvussu er verið samdir um at hava eina so góða söluskipan sum gjørligt. Hon skuldi eisini grundleggjandi verða bygd á marknaðarbúskap.

Nevndin í FMF hevur eisini tikið undir við hesum sjónarmiði, og nógv uppskot hava verið um, hvussu hetta skuldi skipast.

Eitt tað seinasta uppskotið var í stuttum, at Fiskamarknaðurin saman við Ráfiskaseljara- og Ráfiskakeyparafelagnum settu á stovn eitt nýtt partafelag, sum skuldi standa fyri uppboðssølu av fiski. Harvið kom sølan í verandi partafelagi at verða flutt til tað nýggja. Fiskamarknaðurin skuldi eiga 50% av partapeninginum og helvtina av nevndarumboðanini hjá luttakandi feløgnum.

Fyrirminurin við hesum uppskoti var, at her vildi ein samlað vinna staðið aftan fyri uppboðssølu av fiski, og hevði hon kunnað staðið saman fyri at fáa eina so effektiva söluskipan fyri allar partar sum gjørligt. Føroya Fiskimannafelag stóð eisini aftan fyri hetta uppskotið, sum felagið setti at vera til gagns fyri allar fiskimenn. FF er ein av stóru partaeigarunum og formaður FFs er eisini formaður í nevndini fyri fiskamarknaðin.

Hetta uppskot var til viðgerðar á fleiri eykaðalfundum, har teir smærru partaeigararnir vóru ímóti uppskotinum.

Endin var tó, at meirilutin av partapeninginum samtykti uppskotið hjá nevndini.

Nú skuldi verið greitt hjá øllum pørtum at farið undir samráðingar um, hvussu nýggja felagið skuldi skipast, og her tyktist ikki at vera nokur serlig ósemja millum partarnar. Semja var hinvegin um, at nú mátti gerast skjótt av fyri at fáa tað, sum semja tyktist at vera um, sett í verk.

Ráfiskakeypara- og -seljarafelagið hevði annars samtykt, at tey, undir øllum umstøðum, vildu seta egna uppboðssølu á stovn. Men samstundis vildu teir eisini gera eina avtalu um tær reglur, sum skuldu vera galdandi fyri keyp og sølu av fiski í síni heild. Hetta var eitt øki, sum annars hevur verið viðgjørt av eini nevnd, sum er sett av fiskimálaráðnum. Her er eisini talan um politiskar støðutak- anir, har feløgini kunnu gera tilmæli, men har tað er politiski myndugleikin, sum tekur endaliga støðu.

Hetta hendir samstundis, sum meira og meira av fiski fer óviðgjørdur av

Alfred Petersen, verður formaður

landinum, og talan er um ein meira og meira skipaðan útflutning.

Henda gongdin er grundað á, at fiskimenn og reiðarar náttúrliga vilja hava hægst møguligan prís fyri fiskin, og er hetta ikki minst átroðkandi, nú prísirnir annars eru so lágir.

Samstundis merkir tað, at minni og minni verður at gera hjá flakavirkjunum, og tað hevur so aftur við sær, at arbeðsfólkini á virkjunum hava minni og minni av arbeiði. Hetta hendir saman við tí, at tað nú ikki er so lætt hjá fólknum at fáa nakað annað at gera.

Hetta kann tykjast at vera eitt óloysiligt mótskið millum áhugamál. Tað er, sum so avmarkað, hvat ið kann gerast, tí tað ber ikki til at seta í verk tiltøk, sum kunnu spennast bein fyri fríu kappingini um fiskin, sum vit hava havt nú í fleiri ár. Tað er hóast alt henni, vit kunnu takka fyri, at prísirnir hava verið so frægir, sum teir hava verið síðan fyrst í 90-unum.

Breiddast møgulig semja

Sum tað skilt var í hvussu er semja millum feløgini um, at tað skuldi sleppast undan proformasølum. Hetta kundi gerast við eini áseting um, at tað bert er tann, sum veiðir fiskin, sum kann bjóða hann út. Hetta skuldi verið eitt gott stig fram ímóti eini loysn av umrødda trupulleika.

Ósemja var millum feløgini um, í hvønn mun veiðan skuldi støddarskiljast, áðrenn hon varð boðin út. Tað er eisini greitt, at spurningurin um støddarskiljing er ein truplari spurningur enn hildið

verður. Hetta er ein spurningur um, hvat kann gerast reint praktisk beinanvegin, og hvat ið arbeiðast kann fram ímóti. Tí kundi borið til at funnið eina semju um tað, sum semja var um, og síðan at arbeiða víðari við restini.

Hetta endaði við, at Ráfiskaseljarafelagið boðaði frá, at teir als ikki vildu vera við til at skipa eina uppboðssølu saman við Ráfiskakeyparafelagnum.

Harvið sá tað út til, at øll ætlanin um eina felags uppboðssølu hjá veiðu- og virkisliðnum lá í spøn- um.

Loysnin

Men arbeiðt varð kortini víðari við at finna ein loysn, sum mátti lagast eftir nýggju fortreytunum. Og úrslitið gjørdist, at stovnað varð eitt nýtt felag at reka uppboðssølu, har Fiskamarknaðurin og Ráfiskaseljarafelagið eiga 50% í part, og harvið eru javnstillaðir partar. Hvørt av feløgnum eiga 3 nevndarlimir við einum óheftum formanni. Ávirkanin hjá ráfiskakeyparum skal vera gjøgnum upp- runafelagið Føroya Fiskamarknað. Ein av partaeigarunum her er ráfiskakeypari og eisini nevndarlimur í Ráfiskakeyparafelagnum. Hesin partaeigarin verður ein av nevndarlimunum í nýggja uppboðssølufelagnum. Og skuldi hann selt sín part til Ráfiskakeyparafelagið, so yvirtaka teir hesa umboðan.

Hetta má sigast at vera nakað av eini salomonskari loysn, sum allir partar eftir umstøðunum kunnu liva við.

Tað skal eisini sigast, at ein samdur eykaðalfundur í Føroya Fiskamarknaði hevur tikið undir við hesi loysn.

Nýggja felagið skal byrja sítt virksema 1. januar 2005, og tíðin síðani stovnanina verður brúkt til at fyrireika virksema. Tað eru jú nógvir smálutir, sum skulu fáast uppá pláss.

Vit kunnu bert fegnast um, at vit hava kunnað havt ein leiklut í at náa hesi semju, sum skuldi verið til gagns fyri allar partar.

Nevndin í nýggju uppboðssøluni. f.v. Johannes Olsen, Audun Konradsson, Arni Joensen, Óli Jacobsen, Páll Gregersen og Harry Benjaminsen.

Research gjørdist ferðafólkaskip

Fiskiskip sum fara úr flot-
anum fáa ofta eina vána
lagnu. Tey kunnu sjálv-
sagt verða seld til fiski-
skap uttanlands, men tað
er sjáldan, at tey eru lang-
lívað. Onnur verða søkt
ella upphøgð og fara so í
søguna fyri ævir.

Men fleiri føroysk fiski-
skip hava fingið eina glæsi-
liga uppreisn. Vit kunnu
bert hugsa um tann gamla
“Vágbingur”/“Bjarnoy 2”,
sum eftir at hava skapt
politiska søgu í Føroyum
endaði sum matstova og
sjónleikarhús í Stockholm.

Ella vit kunnu hugsa
um “Silver Spray”, sum
eftir at vera pussað upp
fór at sigla við ferðafólki í
Hollandi.

Men nú vísir tað seg, at
tann gamli føroyski ísfiska-
trolarin “Research” eisini
hefur fingið eina glæsi-
liga tilveru. Hon er nevni-
liga umbygd til ferða-
fólkaskip og siglir út frá
Makarska í Kroatia.

Vit hava fingið eitt sind-
ur at vita um søguna hjá
skipinum frá Dragoslav,

Research sum føroyskur ísfiskatrolari.

sum er ættaður úr Kroa-
tia, men sum er giftur og
býr í Fuglafirði. Hann
siglir annars við “Polar-
hav”/“Stjørnuni” og er ein
av gomlu garduni har. Vit
hava mynd av honum og
børnunum undir umrøðu-
ni av hesum skipunum.

Hann kom at vera tulk-
ur hjá Mito, sum kom
higar úr Kroatia at leita
eftir einum skipi. Hann
hugdi eftir fleiri, men

keypti so Research. Hon
er nú umbygd til eitt
ferðafólkaskip, sum ger
útferðir við ferðafólki. Tað
kunnu vera 250 fólk við
og siglt verður millum tær
mongu oyggjarnar har á
leiðini. Á túrinum ber til
at hugna sær við mati og
einum glasi av víni aftur
við. Tann matur, sum er
serliga væl umtóktur, er
royktur makrelur og hum-
mari. Tað kemur meira

enn so fyri at skiparin
syngur fyri ferðafólkun-
um.

Tað er eisini rættiliga
vanligt at hava brúdleyp
umborð, og hetta er nak-
að heilt annað enn at sita
á Hotel Føroyum!

Vit kunnu bert siga, at
tað er gleðiligt, at tað
gongst okkara skipum so
væl!

Research eitir nú “Makarski Jadran” og siglur við ferðafólki út frá Makarska í Kroatia.

Rætting til myndatekst

Í hesi myndini sum upprunaliga er frá Fornminnisavninum skrás.nr.
3350F3285, er misskiljing komin í myndatekstin. Røttu nøvnini eru hesi
f.v. Georg Hansen, Norðagøtu, Hans David Ranghamar, Norðragøtu,
Justines Poulsen, seinni Svínoy, ættaður úr Svínoy, búsettist í Hvannasund
og Sámal Petur Hansen, Norðagøtu.

Georg og Hans David vóru brøður. Hans David slerdi út av Trónd í Gøtu
í 1948.

Vit hava eisini fingið staðfest, at maður nr. 5 á myndini av "Andreu",
3350F03140, kann ikki vera Salli Jensen, men heldur beiggi hansara
Vigant.

GUDS ORD

Torleif Johannesen

Fyri dómstól Krists

**Tí at vit mega øll verða opinberað fyri
dómstóli Krists, fyri at ein og hvør kann
fáa afturgoldið tað, sum er útint við lík-
aminum, eftir tí sum hann hevur gjørt,
annaðhvørt gott ella ilt. 2 Kor. 5,10**

Tað er heilt løgið at hugsa sær, at øll menniskju,
sum hava livað, frá Ádam og Evu, til síðsta menn-
iskja, sum føtt verður áðrenn Jesu afturkomu,
einaferð skulu hittast fyri dómstóli Krists. Tá skal
Kristus gjøgnumganga lívið hjá tí einstaka, og
halda dóm, hóast tað verða hundratals milliónir av
menniskjum.

Hetta er ikki bara nakað Paulus skrivaði í eini hug-
tungari løtu.

Bíblían sigur, at soleiðis verður tað, og Jesus var
ofta inni á hesum sannleika.

“Og eins og tað er menniskjum lagað einaferð at
doyggja, og eftir tað er dómur” Heb.9,27

Á dómadegi verður endaliga staðfest tað, sum
longu her í tíðini er ein veruleiki:

1. “Tí at so elskaði Gud heimin, at hann gav son sín
hin einborna, til tess, at ein og hvør sum trýr á
hann, ikki skal glatast, men hava ævigt lív”
Jóh.3,16

2. “Tann, sum ikki trýr, er longu dømdur, við tað at
hann ikki hevur trúð á navn hins einborna Guds
sonar” Jóh.3,18

Sostatt lærir bíblían, at tann, sum trýr á Jesus,
verður frelstur; meðan tann, sum ikki trýr á Jesus,
glatast.

Øll, trúgvandi og vantrúgvandi skulu fram fyri
dómin.

Tey trúgvandi fáa tá endaliga staðfest, at tey eru
rættvísgerð við trúgv á Jesus.

Tí tað er “eingin fordøming fyri tey, sum eru í
Kristi Jesu” Róm.8,1

Kristus verður teirra verji. Syndirnar eru fjaldar í
Jesu blóði, og tey verða tilroknað Jesu rættvísi og
fáa páradís.

Tey vantrúgvandi koma at standa einsamøll, sek
og nakin í dóminum - uttan verjan, Jesus. Syndir-
nar verða opinberar, og løn syndarinnar er deyði -
burtur frá Gudi.

Hóast menniskju verða frelst, av náði, við trúgv á
Jesus, uttan gerningar, so skal Gud taka gerning-
arnar fram í dóminum, sum vitnir.

Góðir gerningar koma tá at vitna um livandi og
virkna trúgv á Jesus.

Ringir og vantandi gerningar koma tá at vitna um
vantrúgv.

Tí uttan gerningar, er trúgvin deyð í sjálvari sær.
Ják.2,17

*Armur, eyður eri eg,
krossur tín má fjálga meg;
nakin, tú mást klæða meg;
sekur, tú mást náða meg;
deyðadálkaður av synd,
reinsa meg í lívsins lind!*

Ms.369

ÁLMANAKKIN 2005

Skipalisti 2005, Streymkurvar, Streymkort, Smoltstöðir og alistöðir, Mærkatalsgyðirnar í Føroyum o.m.a.

Heftur kr. 140,-
Innbundin kr. 190,-

Við skipamyndum

H.N. Jacobsens Bókahandil
Postboks 56 • 110 Tórshavn • tel. 31 10 36 • fax 31 78 79 • hnj-bokh@post.olvant.fo

Best í dygd Best í prísi

Best í dygd siga vit tí H-vindeygað er tættari enn onnur vindeygu. Tey virka betri og fáast í breiðasta úrvalinum, bæði viðv. tilfar og funktión.

Tilfar: Límtræ, træ/alu og vinyl

Funktiónir: Toppsving, síðusving, topphongd og síðuhongd.

Best í prísi siga vit tí eitt H-vindeygað heldur longri enn onnur vindeygu. Livitiðin bæði á tilfari, besløgum og rútum. Vit geva jú 10 ára skrivliga trygd. Slík trygd fæst ikki uppá onnur vindeygu. Vit hava jú 35 ára royndir at byggja uppá.

Við at velja H-vindeygað[®], fæst trygd fyrri besta valinum.

Sigur onkur eitt annað vindeygað verða eins gott, so bið um 10 ára skrivliga trygd móti døggi millum rútarnar, roti, skjótingum og funktiónsfeili í besløgum.

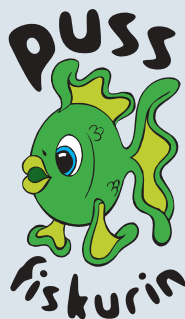
- Tað fært tú frá okkum.

Spyr hjá okkum ella hjá timburhandlinum.

Vit bjóða 10 ára trygd

Vatnsoyra Snikkaravirki pf.

FO-385 Vatnsoyrar • Telefon +298 33 21 77 • Fax, +298 33 31 66 • E-mail: vs-fg@h-window.fo
Homepage: <http://www.h-window.fo>

Ein mamma sigur við vinkonuna: "Nú, hvussu gongur tað við lækna-útbúgvingini hjá soninum?"
"Eg veit ikki," svaraði vinkonan. "Eg skilji ikki brøvini hjá honum."

Á lærarastovuni gramdi ein arbeiðsfelagi seg um, at hann fekk ov lítlan svøvn, tí seks mánaðar gamli sonurin græt alla náttina. Til seinast spurdi hann ein eldri arbeiðsfelaga, ið hevði fimm børn: "Hvat ár er tað ringasta, tá ið man hevur børn?"
"Næsta ár," svaraði maðurin.

"Niels og eg koyra altíð børnini út at spæla, tá ið vit skeldast."
"Nú skilji eg tað betur. Eg havi ofta hugsa um, hvussu tit kunnu hava so sunn og vældæmd børn."

Tito biskupur úr Columbia á vitjan

Í farnu viku høvdu vit eina forvitnisliga vitjan á FF Talan var um columbianska biskupin Tito Jesus Mora Esgurra, sum býr í útleigd í Noregi. Hann er biskupur í anglikansku kirkjunum í heimlandinum, og hann kundi havt eitt trygt lív um hann bert helt seg til tað. Men hann hevur roynt at arbeiða fyri tey sum eru illa fyri í heimlandinum. Hetta hevur so eisini merkt, at hann hevur arbeiðt móti tí órættvísi, sum er meira reglan enn undantakið í landinum. Hetta gjørdi hann so illa umtøktan millum teir ráðandi, at hann kom beinleiðis í lívsvanda. Tá hann sá, hvussu hansara nærmastu medarbeiðarar vórðu fyribeindir ein fyri ein, sá hann, at skjótt kundi tað gerast hansara tær. Tá var frægari at sleppa sær burtur og so arbeiða fyri somu sök frá einum tryggari stað. Og tað gjørdist so Noreg.

Endamálið við ferðini higar var at fáa stuðul úr Føroyum til at hjálpa heima í Columbia. Fiskimenn virka undir sera truplum umstøðum vegna ídnaðardálking, og arbeiðt verður fyri at bota um teirra umstøður, so teir kunnu aftur lívbjarga sær. Hetta er eisini eitt øki, har vit kunnu hjálpa.

Vit vilja í komandi blaði greiða nærri frá hesi vitjan og virkseminum hjá Tito. Men vit vilja eisini greiða frá einum øðrum merkisverðum persóni, nevniliga norðmannin Jan Egeland, sum stuðlar Tito í hansara virksemi. Tað vísti seg, at sovæl Tito sum formaðurin í FF kenna Jan. Jan byrjaði sum blaðungur at virka í Amnesty International í Noregi, og bert 22 ára gamal varð hann valdur í altjóða nevndina hjá AI. Síðan hevur hann havt eina heilt ævintýrliga karrieru m.a. havandi ein týðandi leiklut í friðarsamráðingunum í Miðeystri. Nú er hann varaaðalskrivari í ST, og Tito metir, at hann fer at avloysa Kofi Annan sum aðalskrivari, hóast hann enn bert er 47 ára gamal.

Jan hevur tað samband við Føroyar, at pápi hansara Kjörv Egeland var nevndarlimur í Norðurlanda Húsinum í Føroyum.

Útgangsbøn verður lisin av skóta.

Tito talar meðan Bergur Debes Joensen tulkar.

Tito hevur ferðast runt landið og hann hevur eisini hildið gudstænastur. Mánakvöldið var ein skótagudstænasta í Vesturkirkjunum, og her fekk

Tito handað kr. 50.000 frá skótagjálpinum til neyðstødd børn heima í Columbia.

Tito talaði eisini sjálvur og hann legði dent á hvønn týðning tað hevur,

at eitt lítið fólk sum tað føroyska kann stuðla tí 1.000 ferðir størri fólkinum í Columbia.

Skótaleiðarar saman við prestum úr Føroyum og Columbia sameinast í bøn fyri bæði londini.

SKIPALISTIN 2005
500 síður

Ein góð jólagáva!

- **Álitandi og dagfærar** upplýsingar um øll skip og bátar í føroyska flotanum.
- **Stórar og góðar litmyndir** av øllum bátum og skipum stæri enn 12 bruttotons.
- **SKIPALISTIN** hevur føroyskan almanakka, sum **sambært lóg** skal verða umborð á øllum bátum. Skipalistin lýkur tiskil lógarinnar krav.
- **Streymkort** fyri havið um Føroyar.
- **Streymtalvur** fyri árið 2005.
- **Klökkutiðir** fyri **vestfallskyrrindi**.
- **Viðkomandi lógartilfar**.
- **Upplýsingar og myndir** av havnum í Føroyum.

Hentur at hava!

Skipalistin 2005 kostar 175,00 kr. heftur og 240,00 kr. innbundin.

Skipalistin 2005 fæst um alt landið, og kann bileggjast beinleiðis á www.skipalistin.fo